

CD

Indhold

Med hjertet i midten	4
Velfærdssamfundet	10
Skat og velfærd	12
Rimelig retspolitik	14
Trafik er en livsnerve	16
Moderne landbrug og bæredygtighed.....	18
Grøn fornuft og miljømæssigt købmandsskab	20
Kultur og udsyn	22
Sundhed og sygdom	24
Familie, børn og arbejde.....	26
En helt ny folkeskole.....	28
Fleksibelt arbejdsmarked.....	30
Ældrepolitik i tide	32
Human udlændingepolitik	34
Forsvaret	36
Værn om hjemmeværnet	38
Bolig er en menneskerettighed	39
Danmark og det europæiske samarbejde	40
CD's ungdom	42

Velkommen til den brogede verden

- Kan jeg både have en aktiv erhvervskarriere og et godt familieliv?
- Kan vi både være socialt engagerede og føre en stram retspolitik?
- Kan vi både have et effektivt erhvervsliv og et rent miljø?
- Kan vi både have sunde fødevarer og et rentabelt landbrug?
- Kan jeg både være dansker og europæer?
- Kan vi både medvirke i internationale hjælpeaktioner og sikre vores velfærd?
- Kan jeg både være venstre- og højreorienteret?

Fortsæt selv rækken af spørgsmål om både-og. Den er meget lang. Men det store spørgsmål er, om vi kan alt det på én gang?

Ja, det både kan og skal vi, hvis det står til CD. For sådan er det allerede rundt omkring, og sådan bliver det i fremtiden. Både i Danmark og mange andre steder i verden.

Den tid er heldigvis forbi, hvor verden var domineret af ideologier, jerntæpper og atomtrusler, der alt sammen satte grænser for menneskers frie udfoldelse.

Mennesker og selvstændige nationer samarbejder på kryds og tværs af landegrænser. Det er helt naturligt, at vi rejser på ferie over hele kloden. Internationale virksomheder indgår alliancer i stedet for at konkurrere.

Selv inden for vor egen landegrænse er vi blevet langt mere mobile, og det er ikke usædvanligt, at arbejdspladsen ligger 50 kilometer fra bopælen, og ens fødeegn ligger et helt andet sted i landet.

Verden er blevet mindre, og vi er alle blevet mere åbne. Vi tænker ikke kun i sort-hvid og enten-eller. Alt er blevet mere nuanceret, levende og farverigt.

Sådan har CD altid ønsket, at verden skulle se ud. Der skal være plads til alle, og vi elsker forskelligheder. CD rækker hænderne ud og samler det bedste fra de politiske fløje. Fordi vi mener, at alle mennesker og ethvert samfund har det bedste med at være farverigt og åbent for samarbejde.

De følgende sider er nogle af CD's bud på fremtidens politik i en verden, der ikke længere er domineret af ideologiernes enten-eller. En verden, hvor mennesker på nogle punkter er venstreorienterede og på andre er højreorienterede.

Mimi Jakobsen
Mimi Jakobsen
partiformand

Med hjertet i midten

Peter Duetoft

Peter Duetoft
grubeformand

CD – et midterparti fødes

Kærligheden til det danske samfund. Respekt for det, generationer har bygget op. Ansvar over for dem, der har stræbt og nået et mål. Loyalitet over for vore internationale forpligtelser. Det var nogle af grundholdningerne bag CentrumDemokraternes stiftelse i 1973. Et parti, der turde stå på det bestående samfunds side. "Danmark er et godt land at leve i", hed en af de bærende sætninger i pjecerne, der fortalte om det nye parti.

Dette skete samtidig med, at kræfter på begge yderfløje bekæmpede det bestående samfund. Venstrefløjen, der på 68-oprørets bølge ville nedbryde alle autoriteter og fjerne alle normer. Glistrup, der med sin ekstreme liberalisme og anti-skattepolitik ville omdanne Danmark til samfundet, der styres af jungleloven. Mens disse fløjkam-

pe rullede over Danmark, blev CentrumDemokraterne skabt.

Midterpartiet, der turde tage opgøret med yderfløjene på begge sider. Det borgerlige midterparti, der samlede højrefløjs socialdemokrater og venstrefløjs konservative. Partiet, der vendte sig mod blokpolitikken, hvor en enkelt stemme skulle afgøre lovforslagernes skæbne. En blokpolitik, der i årtier havde gjort det til en farefuld affære at investere, planlægge og løbe en risiko.

Midterpolitik giver stabilitet – lod tankegangen. Selv om CentrumDemokraterne stod på det bestående samfunds grund, afviste man naturligvis ikke ændringer. Men de grundlæggende strukturer var gode nok. Det betød dog ikke, at alle havde det godt nok. Derfor har CD gennem sin historie aldrig afholdt sig fra at forsvare udsatte og angrebne grupper, hvad enten det drejede sig om sindslidende, ældre eller fremmede. Ofte har ingen andre skænket disse grupper en tanke, man har spist dem af med tomme løfter – eller man har været bange for at forsvare dem, fordi man mente, det var for upopulært. Men CD har вовet. For et demokrati og et velfærdssamfund skal nu engang vurderes på den måde, man behandler de udsatte grupper på.

Borgerlighed – fundamentet for demokrati

Et demokrati bliver stærkest, når befolkningen økonomisk, socialt og erhvervsmæssigt har det

godt. Derfor er kampen for ret og rimelighed også kampen for demokratiet. CD fastslog, at de såkaldte borgerlige dyder er fundamentet for demokratiet. Ikke borgerlighed i partipolitisk betydning. CD's form for borgerlighed deles af mennesker langt ind i Socialdemokratiets rækker. Men de borgerlige dyder, der består i at have respekt for andre mennesker. Deres mening, deres ejendom, deres liv. Respekten for at gøre sin pligt, det vil sige gøre det, man påtager sig, så godt som muligt. At blive bedre dag for dag – ikke nødvendigvis bedre end andre – men bedre, end man selv var dagen før.

I borgerligheden ligger en stor del af de vestlige demokratiers grundlæggende holdninger og idealer gemt. En borger er myndig, har selvstændigt ansvar for sit liv, har pligt til at tage vare på sig selv og sine nærmeste. Borgeren har krav på retssikkerhed. Det vil sige sikring mod vilkårlige overgreb fra samfundet eller andre magthaveres side. Men borgeren har også en forpligtelse og et medansvar over for samfundet og det enkelte medlemmenneske. At være borgerlig i CD's betydning, kan aldrig være at lukke sig inde, afvise respekten og ansvaret for sine medlemmennesker eller at dyrke egoismen.

Borgerlighed – ikke skattefrihed

Det er legitimt at tjene penge, at eje og at stræbe, så længe det sker med lovlige midler. Der er ikke noget galt i at tjene

mange penge og betale sin skat. Det er ikke et problem, at vi har rige borgere i Danmark, men det er et problem, hvis vi har for få. Og det er et problem, hvis de, der tjener penge, forsøger at snyde i skat. For også økonomisk har vi et fælles ansvar for samfundet.

Vi betaler en høj skat i Danmark. Men vi får også noget for pengene. Heldigvis viser undersøgelser, at de fleste danskere betaler skat med glæde. For de føler, de får noget for pengene. CD har aldrig lovet store generelle skattelettelser. For alle de såkaldte sparehelte glemmer, at det koster noget at spare i det offentlige. Den høje skat er ikke et resultat af slemme politikere, der ønsker at plage befolkningen så meget som muligt. Nej, både velfærdssamfundet og skatten er resultatet af de ønsker og forventninger, befolkningen kommer med.

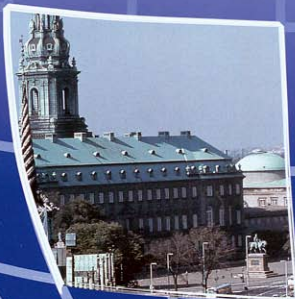
Heri lå måske den største forskel mellem Glistrups Fremskridtsparti og Erhards CentrumDemokrater. De opstod næsten samtidigt og fik deres debut i Folketinget ved samme valg. Men hvor Glistrup hævdede, at nulskat var et ideal og mente at kunne spare milliarder af kroner på statens udgifter – tænk bare på nedlæggelsen af forsvaret og erstatning med en telefonsvarer – fastslog CD, at kvalitet koster penge, og at de forventninger, befolkningen har til samfundet, kræver, at man betaler skat.

Dette var et udtryk for CD's borgerlighed. Man understregede respekten for det enkelte menneske, samtidig med at man understregede det enkelte menneskes ansvar over for helheden.

Ret og rimelighed i skattebetalingen

Naturligvis kunne borgerne kræve noget for at betale den høje skat. For det første, at borgernes penge blev brugt effektivt. For det andet, at skatterne blev fordelt efter evnen til at betale. Det første synspunkt gav sig udtryk i, at CD gennem årene har været med til at stramme en mængde regler, så misbrug af offentlige midler blev så lille som muligt. Det andet synspunkt viste sig blandt andet i CD's forhold til grundskatter og ejendomsværdibeskatning. Partiet ønskede folks boligforhold helt væk fra skatteblanketten. Det var ikke det offentlige, der skulle presse mennesker til at bo på en speciel måde.

Men i det synspunkt ligger også det urimelige i ejendomsskatter. De bygger på vurderinger af ejendommens værdi – ikke af beboerens mulighed for at betale skat. Og partiet har gennem årene fremlagt eksempel efter eksempel på, at mennesker med lavere indkomst betaler væsentlig mere i skat end mennesker med højere indkomst, blot fordi de bor det forkerte sted. Det er denne åbenlyse urimelighed, der har været CD's hovedtanke imod grundskyldsideoologerne. På samme måde med bilen. Vi tager udgangspunkt i, at men-

neskers hverdag bliver lettere, når man har en bil. Ikke mindst for den fortravlede børnefamilie, der skal nå det hele inden lukketid. Bilen er for en CD'er et arbejdsredskab, ikke en luksus. Og bilen er kommet for at blive – den slipper man ikke af med.

Ud fra den antagelse, er det da tåbeligt at skabe en bilpark, der består af bilpark, der består af gamle og forurenende biler på

grund af de høje afgifter. I stedet bør man støtte mennesker i at få de nyeste og mest miljørigtige biler.

Ligeledes må man slå fast, at man måske godt kan være mindre glad for biler, hvis man bor i HT-området. Men kommer man blot lidt væk fra de store byer, vil kollektiv transport ikke kunne erstatte bilen. Ønsker man et fleksibelt arbejdsmarked, må man også acceptere den individuelle transport.

Både huset og bilen blev i mange år symbol på CD. Af kritikere blev det udlagt som om, CD kun havde synspunkter på disse to områder. Og samtidig påstod man, at støtten til huse og biler skyldtes deres prestigemæssige værdi. At de var blevet symbolet på velfærd. Intet er mere forkert.

CD's syn byggede på ønsket om at give valgfrihed. At mennesker skulle kunne vælge det, de fandt bedst. Ville man bo i en lejlighed, fordi man fandt det praktisk, skulle det offentlige ikke blande sig i det. Men valgte man huset, fordi man eksempelvis mente, ens børn voksede bedst op her, skulle det offentlige gennem skatter ikke gøre det umuligt.

I stedet for statussymboler blev huset og bilen valgfrihedssymboler for CD. I et demokrati er borgernes valgfrihed under ansvar over for andre mennesker det centrale.

Borgerlig anstændighed

Et demokrati trives ikke i et lukket samfund eller med lukkede mennesker. Demokrati kræver luft. Et demokrati har brug for frie, ansvarlige borgere, der kan

støtte og bære de udsatte. Det er et krav til borgerne, at der skal vises almindelig anstændighed. Et krav om at vise anstændighed over for medborgere i almindelighed, men i særdeleshed et krav over for medmennesker i nød.

Man giver dem en hjælpende hånd, for at de kan rejse sig igen. Barmhjertighed, omsorg og hjælpsomhed over for ringere stillede er en del af et borgerligt anstændighedsbegreb.

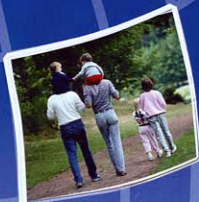
Grundloven sikrer dialog og debat

"Folketingsmedlemmerne er alene bundet af deres overbevisning og ikke ved nogen forskrift af deres vælgere". Således står der i grundlovens § 56. CD tager denne sætning alvorligt. Derfor kan ingen kompetent forsamling i CD stemme om, hvad folketingsmedlemmerne skal mene. Men det betyder ikke, at partiets medlemmer er sat uden for indflydelse. Snarere tværtimod.

I CD har vi valgt dialogen og debatten som middel. Ingen kan vinde diskussionen ved at true med en afstemning. Derfor har CD i alle årene dyrket det, som Erhard Jacobsen gjorde til noget centralt ved stiftelsen – vi har diskuteret politik med medlemmerne og andre i små debatkredse, ved offentlige møder i forsamlingshuse landet over, i hovedbestyrelse og ved landsmøder.

Lad os genvinde lysten til at sprede demokratiet ud. I disse massemedietider er en direkte dialog det vigtigste. Vi skal genoplive den traditionelle folkelige politiske kultur.

En følge af synet på grundlovens § 56 er naturligvis, at CD ikke har et egentligt partipro-

gram, der i detaljer fortæller, hvad CD skal mene, og som skal vedtages af et landsmøde. CD har en række generelle holdninger, ud fra hvilke politikere i kommuner, amter eller Folketinget agerer.

CD-medlemmernes indflydelse

Ingen kan efter CD's mere end 25 års politiske virke være i tvivl om, hvad CD står for. Og hovedlinierne kommer til debat på det årlige landsmøde. I følge partiets love skal folketingsgruppen hvert år på landsmødet fremlægge partiets politiske program for det efterfølgende år. Det vil sige, hvad gruppen vil prioritere, hvilke emner man vil tage op.

Der er næppe noget parti, hvor de enkelte medlemmer har så let ved at komme i kontakt med deres folkevalgte politikere og gennem argumenter påvirke deres stillingtagen i konkrete spørgsmål som i CD.

Desuden er medlemmerne sikret indflydelse ved, at det alene er dem, der afgør, hvem der skal opstilles som folketingskandidater. Men også her har CD som det eneste parti fra fødslen levet op til grundlovens tanker. Skulle medlemmerne i partiet nægte at genopstille en allerede valgt politiker, har vedkommende alligevel ret til at stille op ved det efterfølgende valg. Så må de vælgere, der sidste gang indvalgte vedkommende, tage stilling til, om de deler CD-medlemmernes utilfredshed, eller om de faktisk mener, den valgte har gjort det godt. Derved hindrer CD de episoder, man har set i mange andre partier, hvor en lille lukket gruppe partimedlemmer går imod en folkevalgt, mens vælgerne mener, den pågældende fører den rigtige politik.

Selv om denne regel har eksisteret lige siden CD's stiftelse i 1973, har den aldrig været i anvendelse. Det viser heldigvis, at de folkevalgte i CD har været i overensstemmelse med partiets medlemmer, og at dialogen har virket.

Samarbejde sikrer stabilitet og dynamik

Et demokrati og et velfærdssamfund virker bedst, når der er stabilitet. Det gælder naturligvis økonomisk og socialt. Men det gælder også politisk. Danmark er et samarbejdssamfund, ikke et modsætningsamfund. Det kan vi se overalt på arbejdspladser, i familier og i foreninger. Sådan bør det også være i Folketinget.

CD har i alle 25 år søgt at bygge bro mellem socialdemokrater og borgerlige. Partiet har brugt forskellige arbejdsmetoder. I perioder var vi en del af en borgerlig regering og forsøgte at trække den til et samarbejde med socialdemokraterne. I perioder var det modsat. CD var medlem af en socialdemokratisk ledet regering, der skulle samarbejde med de borgerlige. Og endelig har vi i perioder været det, der bedst kan beskrives som "den fredsbevarende styrke i midten", der forsøgte at bygge bro.

Det er lykkedes. 80 procent af all lovgivning gennemføres med seks til otte partiers støtte. De store langtrækkende reformer gennemføres som oftest med støtte fra både socialdemokrater og borgerlige – pinsepakken og den gennemførte skattereform i 1998 var en ubehagelig undtagelse. Netop denne stabilitet giver dynamik i sam-

fundet. Mennesker tør planlægge og investere, for der kommer ikke revolution i morgen.

Ideologier – ubrugelige i praktisk politik

Det er også begrundelsen for, at CD vender sig imod de gammeldags ideologier. Et moderne samfund kan ikke bruge marxismen, liberalismen eller konservatismen til noget. De var måske nyttige, da de blev udtænkt. Men i dag er de forældede. Sandheden er, at vi alle er en blanding af de store ideologier. Derfor ser vi da også kun den ægte vare på partiernes årsmøder eller i deres principprogrammer, som jo så i øvrigt gemmes bort ganske hurtigt, når kongressens festligheder er overstået. For praktisk politik kan ikke passes ind i ideologiske kasser.

Der kan jo nævnes mængdevis af eksempler på, at partiers handlinger ikke passer til deres teoretiske ideologi. Tænk blot på Venstres lyst til at gribe ind i arbejdskonflikter og socialdemokraternes tale om kræfternes frie spil på arbejdsmarkedet.

Hvem sagde liberalisme og statsstyring? Men man er ikke holdningsløs, blot fordi man forkaster de gammeldags ideologier. Det burde dette skrift og CD's generelle politiske arbejde være beviset for.

Offentligt – privat

Men naturligvis træder ideologierne af og til frem. Og oftest med et slet resultat. Tænk blot på den løbende debat om privat kontra offentlig styring. Det er kommet på mode at tro, at blot alt bliver privat eller uldliciteret, så er alle problemer løst. Men at tro, at en privatisering af alt løser alle problemer, er lige så forkert, som da man for år siden troede, at en offentlig styring af alt var løsningen.

CD er for den blandingsekonomi, vi kender i Danmark. Om opgaver skal udføres privat eller offentligt må afgøres af, hvor tingene udføres bedst. Eksempelvis har CD ingen problemer med, at

private kan deltage i pleje- og omsorgsområdet – men under den forudsætning, at det offentlige bestemmer, hvilke opgaver der skal udføres, og hvilke kvalitetskrav der skal opfyldes.

Til gengæld advarer CD mod, at egentlig infrastruktur i Danmark gøres privat. For at forklare det firkantet: Det offentlige skal bestemme, hvilket skinnenet det skal være, og hvor der skal køre tog i Danmark. Men HVEM, der kører på skinnenettet, må konkurrencen gerne afgøre. Det betyder altså i praksis, at CD advarer mod privatisering af trafiknet, gas- og elnet, mens konkurrencen gerne må afgøre, hvem der er leverandører.

CD er tilhænger af private skoler. Men samtidig kæmper vi for den bedst mulige kvalitet i folkeskolen. For det er samfundets undervisningstilbud. Og mennesker, der vælger at sende deres børn i samfundets tilbud må vide, dels hvad de får, dels at det, de får, har kvalitet.

At være tilhænger af mangfoldighed i samfundet betyder ikke, at det offentliges rolle er udspillet. Tværtimod. Det offentlige skal sikre, at man midt i al mangfoldigheden har ét tilbud, som det offentlige selv har blåstemplet.

CD – et internationalt orienteret parti

CD's borgerlighed omfatter også et internationalt ansvar. Danmark og danskerne kan ikke hygge sig i smug. Brænder verden, rammer det også os. Det kan ingen grænse eller lukke-sig-inde holdning ændre ved. CD har derfor fra sin start støttet NATO og EU. Førstnævnte har sikret vor frihed under den kolde krig og har nu

overtaget en rolle som medspiller i forsøget på at skabe en ny retsorden i verden efter Berlinmurens fald. Og EU er forsøget på at skabe et nyt Europa, hvor fortidens fejtagelser bliver undgået.

Negativ nationalismen i Europa har to gange i dette århundrede ført til verdenskrige. EU er forsøget på at skabe spilleregler, så de store nationer ikke spiller bold med de små. Samtidig forsøger man at binde Europas nationer så tæt til hinanden, at man er tvunget til at tale sammen og ikke til at slå.

Danmark skal være med. Vi har et medansvar over for det kontinent, vi bor på. Og samtidig kræver vort menneskesyn, nemlig respekten for andre mennesker, at vi er med til at skabe rimelige levevilkår for mennesker i andre lande. Det betyder, at CD er tilhænger af den bistandspolitik, Danmark for tiden fører. Vi ønsker ikke besparelser. Det signal kan vi ikke være bekendt. Ifald Danmark, hvis indsats er kendt over det meste af verden, bremser op, giver det et signal til andre lande om, at de også kan holde igen.

Bistandspolitikken er tæt forbundet med dansk sikkerhed. Et samfund i social ubalance er ustabil og farligt. Det samme gælder verdenssamfundet. Kun hvis man får skabt bedre forhold for mennesker i fattigere dele af verden, kan man hindre konflikter, flygtningestrømme og folkevandringer.

Vi kan ikke holde os udenfor. Problemerne vil også ramme os – enten i form af international kriminalitet eller i de folkevandringer, som Europa naturligvis ikke kan klare alene. Derfor må

vi påtage os det internationale ansvar – gerne gennem FN, som CD glæder sig over fungerer mere effektivt efter den kolde krigs afslutning. Men CD har aldrig lagt skjul på, at vi føler en stærk forankring i den vestlige verdens menneskesyn. I den respekt for det enkelte menneske, der for eksempel kommer til udtryk i den amerikanske ufæhængighedserklæring.

CD har derfor altid understreget sammenholdet mellem Europa og USA som et vigtigt fundament for samarbejdet. Et samarbejde som alle lande, der priser de samme grundlæggende menneskerettigheder, kan til slutte sig.

Men dette samarbejde har kun mening, hvis man samtidig forsøger at påvirke og presse lande, der knægtet disse fundamentale rettigheder. CD har derfor altid støttet en aktiv dansk linie på det udenrigspolitiske område. Endelig er det naturligvis et led i Danmarks internationale holdning, at man ikke skal lukke sine grænser og holde sig for sig selv. Vi skal kunne handle og rejse. Vi skal kunne hjælpe mennesker i nød. Vi skal behandle mennesker fra andre lande og kulturer ordentligt og med respekt for deres historie og liv – ligesom vi naturligvis må kunne forlange respekt for det, vi har skabt.

Vi skal huske vor fortid og vore rødder

CD har altid understreget kulturens og historiens vigtighed. Vi protesterede voldsomt, da man ville nedtone historieundervisningen i folkeskolen. Vi vender os kraftigt imod dem, der tror, man kan stoppe kulturpolitikken eller privatisere alting. Det

er en forudsætning, at vi husker vor kultur og vore rødder, hvis Danmark skal kunne spille sin rolle i verden, hvis det danske samfund skal klare de udfordringer, der står foran os, eller hvis vi skal kunne bygge videre på det danske velfærdssamfund.

Enhver, der lærer dansk historie, vil opleve, at det oplyste velfærdssamfund, Danmark er i dag, er resultatet af en lang udvikling, der dels handlede om uddannelse og oplysning, dels handlede om, at kræfter fandt sammen i stedet for at modarbejde hinanden. Det danske samfund i dag er resultatet af flere generationers historie og tænkemåde. Og det skal vi lære af.

Skal vi undgå, at Danmark udvikler sig til et teknokratisk, historieløst samfund, skal vi huske på vore rødder og vor fortid. Skal vi hindre, at Danmark bliver et koldt ensrettet samfund,

skal vi huske på, at danskheden er varm og venlig. At vi altid har givet plads til det, der er anderledes. Danmark skal ikke i årene fremover druknes i krav om ensartethed, effektivitet og kandidat-betale-sig holdninger. Danmark skal stadig have plads for dem, der kan noget andet, kan noget mindre eller blot tænke på en anden måde.

Det handler om kultur. Det handler om sociale og økonomiske systemer. Men det handler mest af alt om at bygge videre på et samfund, der er præget af retten til at være sig selv, men under ansvar over for andre. Det er dette balancesamfund, CD er med til at skabe.

Velfærdssamfundet

Mere fællesskab – mindre formynderi

CD er tilhænger af det danske velfærdssamfund og de grundlæggende tanker, der ligger bag. Derfor ønsker vi det videreført, men også videreudviklet. Velfærdstanken har bidraget til, at Danmark i dag er et stabilt samarbejdssamfund og ikke et modsætningsamfund.

Oftentimes bliver velfærdssamfundet omtalt negativt, fordi staten regulerer så mange forhold i lovgivningen. Men det er vigtigt at

slå fast, at offentlig regulering er nødvendig. Når man taler om lovens åg, må man ikke glemme, at et åg faktisk er et hjælperedskab til at fordele byrder og gøre dem nemmere at bære. Det er der brug for, når man skal sikre en rimelig fordeling af samfundets goder og løse de opgaver, det er nødvendigt at løse i fællesskab.

Problemerne for velfærdssamfundet opstår, når borgerne føler, at reguleringen overtager ansvaret for deres liv og handlinger i en sådan grad, at man føler sig umyndiggjort. På den måde bliver velfærdssamfundet, hvor man indgår i et fællesskab, gradvist forvandlet til et formyndersamfund, hvor mange føler sig gået for nær og omklamret af overregulering.

Kampen mod det administrative bøvl har længe ligget CD på sinde.

Mange erhvervsdrivende oplever i dagligdagen et væld af blanketter og skemaer, der skal indsendes med oplysninger til det offentlige. Kommuner, amter og statslige myndigheder stiller en mængde krav, som ikke tjener et rimeligt formål. CD vil bekæmpe dette urimelige bøvl, så det bliver lettere at være virksomhed. Erhvervslivet skal tjene pengene hjem til at finansiere velfærdssamfundet. Det kan kun lade sig gøre, hvis vi giver virksomhederne de bedst tænkelige muligheder for at arbejde, producere og eksportere.

Samtidig skal vi indrette servicen til borgerne bedre. Der bruges i dag alt for mange kræfter på emsighed og indblanding samtidig med, at påtrængende opgaver ikke bliver løst eller løses for dårligt. Det vil CD ændre. Det er en betingelse for at bevare den folkelige opbakning til vort velfærdssamfund, hvor den enkelte også interesserer sig for, at naboen har det godt.

Det offentlige og borgerne

Den enkelte skal så vidt muligt møde lovgivningen og det offentlige som medspillere. Men vi har gjort reglerne og kontrollen så detaljeret og indviklet, at vi er ved at nå dertil, at kun den stærke og veltalende kan komme til orde og gøre sine behov gældende.

På masser af områder oplever man, der mangler service: Når de ældre ikke kan få en plejehjemsplads eller en ældrebolig, når vi ikke kan løse de ældres problemer med ensomhed, når sygehusene har lange ventelister på nødvendig behandling, når handicappede kun med stort besvær efter utallige ansøgninger

og samtaler kan få de hjælpemidler, de har hårdt brug for, når børn ikke kan få en plads på en daginstitution, når de offentlige transportmidler ikke fungerer godt nok.

Alle disse ting er ikke kun et spørgsmål om manglende penge i systemet, det er i høj grad et spørgsmål om, hvordan pengene bliver brugt. Mangler velfærden, når der er aller-mest brug for den, kvæles det frie initiativ og lusten til at gøre en ekstra indsats.

Det offentlige og virksomhederne

I gennem årene har den ene rapport efter den anden redegjort for hvor bøvet er for virksomhederne. Der er for mange nye love og regler, som de ikke når at sætte sig ind i. Der er indberetningerne, som mange gange er så komplicerede, at man er nødt til at have en revisor til hjælp. Det mener CD ikke kan være rigtigt. Mange smågebyrer har ligeledes gjort livet surere for især de mindre virksomheder.

CD har længe været bannerfører for kampen imod det administrative bøv. Meget godt er opnået de seneste år. Men der er desværre slet ikke sket nok. Den samlede mængde byrder forbliver desværre høj. De forbedringer, der er sket på erhvervsområdet, bliver tilsyneladende modsvaret af yderligere bøv på andre områder, specielt indenfor miljø og arbejdsmarked. Det er klart utilfredsstillende.

Bedre kontrol

Den offentlige kontrol skal differentieres og gå efter dem, der forsynes sig alvorligt mod reglerne. Kræfterne skal ikke bruges på at kontrollere de mange, der altid har tingene i orden, hvis det betyder, at man ikke har overskud til at tage sig af de virkelige syndere. På områder hvor den offentlige kontrol ofte opfattes bøvet, det være sig på miljø- eller land-

brugsområdet, vil CD have en elitebilist-model, hvor man koncentrerer sig om problembørnene. Til gengæld skal man ikke igen og igen hjemløse de virksomheder, der normalt har tingene i orden.

CD har været medvirkende til at Arbejdstilsynet har indført det såkaldte tilpasset tilsyn. Dette betyder, at man opdeler virksomhederne i tre kategorier: For det første er der de virksomheder, der kan og vil overholde reglerne, og dem skal man ikke kontrollere hele tiden. For det andet er der virksomheder, der vil, men ikke kan have orden i sagerne, og dem skal man give en hjælpende hånd. Og endelig for det tredje er der de virksomheder, som hverken vil eller kan, og dem skal man være mere efter. CD vil gerne have indført de samme principper på langt flere områder.

Bedre lovgivning

Der skal være en større bevidsthed om, hvad der skal til, for at en lov eller regel bliver forståelig for både borgere og erhvervsliv. Man skal gøre sig klart, om en lov eller regel er omkostningerne værd, og der skal være politisk samordning. Der opstår lettere fejl, og lovgivningen bli-

ver uigennemskuelig og usammenhængende, hvis den ene minister forenkler regler, mens den anden indfører nye, uden at der har været koordineret på forhånd.

CD har et forslag til, hvad vi kalder for ti bud om regulering.

- Reguler kun det væsentlige
- Undgå formynderi, giv ansvaret tilbage til borgeren
- Fokuser på det overordnede formål
- Kontroller effektivt og differentieret
- Læg mere vægt på forebyggelse og bedre offentlig service
- Sørg for koordinering mellem myndighederne
- Skab et rimeligt forhold mellem regulering og belastning
- Gør lovgivningen robust og langtidsholdbar
- Begræns antallet af love og regler
- Vær fair

Skat og velfærd

Skat og velfærdssamfundet

Skatteindtægter er en forudsætning for velfærdssamfundet. Ingen har naturligvis noget imod skattelettelser, men CD er først og fremmest optaget af at videreudvikle og sikre det danske velfærdssamfund. Derfor lover CD ikke lavere indkomstskatter. Indtil nu har danskerne heller ikke vist vilje til at afskaffe velfærdsydelser for at få markant lavere skat. Men det kræver et skatte- og velfærdssystem, der opfattes som fornuftigt og er bredt accepteret, hvis den holdning skal bevares.

For at fastholde befolkningens accept af et skattebetalt velfærdssamfund mener CD, at man skal se nærmere på, hvordan den offentlige sektor bruger skatteindtægterne. Det kræver en strukturdebat om, til hvem, til hvad og af hvem pengene bruges. CD ønsker en debat om amternes

eksistensberettigelse, om kommunerne har den rette størrelse i alle sammenhænge, og om nogle af de opgaver, den offentlige sektor varetager i dag, måske kunne løses bedre af andre.

CD er overbevist om, at den offentlige sektor kan gøre mere for at få mest muligt ud af pengene. Samtidig er det vigtigt for både virksomheder og befolkningen, at de kan disponere i vished om, at der ikke vendes op og ned på skatteprincipper med korte mellemrum. Ro omkring skatterne er en forudsætning for, at virksomhederne kan planlægge investeringer og strategier på længere sigt, og at arbejderne kan planlægge blandt andet huskøb og pensionsopsparing.

Et velfungerende velfærdssamfund kræver ifølge CD, at vi ændrer skattesystemet på to væsentlige områder. For det første skal vi undgå, at alt for mange danskere i den erhvervsaktive alder er på overførselsindkomst. For det andet skal vi indrette skattesystemet sådan, at der bliver plads til et godt erhvervs-klima, så virksomhederne kan tjene penge, skabe arbejdspladser og dermed danne grundlag for skatteindtægter.

Jobfradraget

Der er en masse servicejob - i virksomhederne og i hjemmene - der ligger og venter, men som ikke udføres i dag på grund af skattesystemet. Det er et paradoks, når der samtidig er for mange, der lever af overførselsindkomst. Derfor siger CD: Vi må finde en model gennem skattesystemet, der gør, at servicen bliver så billig, at både virksomheder, børnefamilier og ældre har råd til

at betale den. Samtidig må man sikre medarbejderen en indkomst, der er stor nok til, at det kan betale sig at tage et servicejob.

CD vil indføre et jobfradrag, der betyder en lavere skat på lav løn. På den måde bliver det muligt, at en løn på 70-80 kroner i timen giver den samme indkomst efter skat som en timeløn på 90-100 kroner i dag.

CDs model bygger på tanken om at bruge skattesystemet som instrument til at skabe nye job. CD ønsker ikke at forringe velfærdsydelser som for eksempel dagpenge eller førtidspension for at presse mennesker ud i arbejde, som enten ikke er der, eller som de ikke kan klare. Det skal være ved nye tilbud og bedre skatteforhold, at vi får flere i arbejde - ikke ved at forringe førtidspension, efterløn, dagpenge eller orlovsordninger.

Boligskatteerne - boligen ud af selvangivelsen

Boligen skal efter CDs mening ikke være et skatteobjekt. Boligskatteerne består af grundskylden og ejendomsværdiskatten. Det er uretfærdige skatter, der bygger på et "omvendt velfærdsprincip". Skattebetaling bør baseres på princippet om, at de bredeste skuldre bærer den største byrde. Det princip gælder ikke for skat på boligen, hvor ejendomsvurderingen bestemmer, hvor meget man skal betale i boligskat. Værdien af boligen har intet at gøre med folks forbrugsmulighed og indkomst. Og mursten kan nu engang ikke spises. CD mener fortsat - som da partiet blev stiftet i 1973 - at boligskatteerne skal afskaffes helt.

Boligskatterne er i høj grad en geografisk skat, fordi ejendomsvurderingen varierer fra landsdel til landsdel. Ejeren af en kæmpevilla i den ene landsdel kan betale lavere boligskatter end ejeren af et lille hus i den anden ende af landet. Men skatten tager ikke hensyn til, om boligejeren kun har sin folkepension eller er mangelmillionær.

CD forestiller sig derfor en model – med udgangspunkt i princippet om, at boligen skal ud af selvangivelsen - hvor ejendomsværdiskatten aftrappes over nogle år. Man kan desværre ikke helt afskaffe den fra den ene dag til den anden, da boligmarkedet er følsomt overfor pludselige ændringer. Dette betyder, at CD vil afvikle ejendomsværdiskatten i takt med en afvikling af rentefradragretten.

Opsparing

Skattesystemet bør opmuntre befolkningen til at spare op. Derfor var CD imod forringelsen af kapitalpensionen i forbindelse med pinsepakken. CD mener tværtimod, at skattesystemet skal have indbygget nogle mekanismer, der gør det fordelagtigt at sætte penge til side. Det kan være til pensionsalderen, til supplement til barselsorloven, til en periode med videreuddannelse eller til start af egen virksomhed. Derfor har CD foreslået skattebegünstiget opsparing, der kan give den nødvendige fleksibilitet og få tilværelsen til at hænge bedre sammen for den enkelte.

Rimelig bilbeskatning

I årevis har Danmark været ene i verden om at lade køberne af en bil betale 3 gange bilens reelle pris. Det er ikke rimeligt for bilen er et uundværligt transportmiddel for mange og dækker derfor en væsentlig og naturlig del af det samlede transportbehov i Danmark. Derfor bør der ske en omlægning af bilbeskatningen ved nedsættelse af registreringsafgiften på en måde

der tilskynder bil-ejerne til at udskifte de ældste og mest forurenende biler med de mest miljøvenlige. Med andre ord skal de mest miljøvenlige biler være de billigste.

Da bilen er med til at sikre mobiliteten på arbejdsmarkedet er det vigtigt at fastholde befordringsfradraget. Derimod er CD parat til at acceptere, at fornujelsesturen bliver dyrere.

Erhvervsskatter

Erhvervslivet skal vi alle leve af, og derfor skal det have de bedste konkurrencebetingelser. I en verden, der hele tiden bliver mere global, kan Danmark ikke opretholde højere erhvervsskatter end i udlandet. Men for erhvervslivet er skat ikke alt. Det handler også om at fjerne det administrative bøv. l.

Vil vi bevare et stærkt erhvervsliv i Danmark, skal vi også sikre mulighed for generationsskifte. CD har derfor flere gange fremsat forslag for at fjerne barrierer for, at næste generation kan videreføre danske virksomheder. CD kæmper på alle områder for at gøre generations-

skifte lettere – både i erhvervslejelovgivning, i skatteregler eller fonsdregler.

Grønne afgifter

Skattesystemet kan også bruges som instrument for miljøpolitikken. Men grønne afgifter bør efter CD's opfattelse være adfærdregulerende og ikke en skatteskrue man drejer på, når der er behov for skaffe flere penge i statskassen. Grønne afgifter for erhvervslivet er desuden bedst egnet som internationalt redskab, der bør indføres i EU-regi eller endnu bedre på globalt plan. Ved at gå enegang forringes erhvervslivets konkurrenceevne, og man risikerer, at danske virksomheder flytter deres produktion udenlands, hvor der ikke er de samme skrapp miljøkrav som herhjemme. Hvis det sker, mister Danmark indtægter og bidrager samtidig til at øge miljøbelastningen andre steder.

Rimelig retspolitik

Borgerne skal beskyttes – loven skal overholdes

CD har altid stået for en markant retspolitik, vi betegner som ret og rimelighed i centrum, hvor hensynet til samfundet og til offeret prioriteres meget højt. Et retssamfund skal sætte grænser og beskytte sine borgere. Det er noget blandt andet lovgivningen skal medvirke til. Desuden er det meget vigtigt at sikre den nødvendige kapacitet inden for politi, domstole og fængselsvæsen. Samfundet skal nemlig med en høj grad af sikkerhed og inden for en kort tidshorisont kunne opdage, opklare og sætte ind med sanktioner ved brud på landets love.

Det kan til hver en tid tages op, om en lov er god eller ej, og om en straf er passende eller ej. Men så længe en lov er i kraft, skal den holdes. Retsbevidstheden undergraves, hvis det opleves, at nogen gang på gang slipper godt fra ikke at overholde landets love – eller hvis domstole og straffesystem har lange ventetider.

Reaktionen på kriminalitet skal være kontant. Hvad enten kriminalitet begås af en teenager, en garvet kriminel eller en førstegangskriminel, skal der komme en hurtig og mærkbar reaktion, der står i rimelig forhold til lovovertrædelsen.

En konsekvent straf kan dog aldrig stå alene. CD mener, at indsatsen imod kriminalitet og kriminelle i høj grad bør ses i en retspolitisk og socialpolitisk helhed, hvor hensynet til befolkningens retsfølelse gennem samfundets konsekvente indgreben og sanktionering af kriminalitet samt hensynet til den enkelte kriminelle i form af behandling og re-socialisering er to ligeværdige ele-

menter, og straffen må derfor suppleres med den nødvendige resocialiserende indsats i forhold til den enkelte kriminelle.

Skærpede straffe for sædeligheds- og voldsforbrydelser

Antallet af anmeldte voldsforbrydelser er igen begyndt at stige efter at være faldet frem til 1998. Samtidig viser det sig, at volden er blevet grovere. Det er bekymrende, og voldsforbrydelser skal derfor straffes på en måde, så samfundet klart signalerer, at vold ikke accepteres. Ingen skal finde sig i, at enkelte gør hverdagen utryg for de mange.

I praksis bruger domstolene ofte kun den nederste del af strafferammerne. Selv i grove voldsager, hvor offeret har fået alvorlige og måske varige mén. Derfor hjælper det ikke at sætte strafferammen yderligere op. CD foreslår derfor, at man i stedet hæver mindstestrafpen i sager om seksuelle overgreb og i sager om grov vold – også på børn. Også i forhold til forbrydere, som gentagne gange begår vold, skal reaktionen være meget mere konsekvent.

Straffen skal i videst mulige omfang være forebyggende for at undgå gentagen kriminalitet. Men det modvirkes af de lange ventetider ved domstolene og pladsmangelen i fængsler og arresthuse. Derfor må man løse det problem ved at bringe kapaciteten i overensstemmelse med behovet.

Anonyme vidner og civile agenter

Den organiserede kriminalitet og bandekriminaliteten er blevet meget udbredt og ofte planlagt i samar-

bejde med internationale bander. Derfor ser CD gerne, at politi og domstole får bedre redskaber til at opklare denne form for kriminalitet.

Det er en helt nødvendig borgerpligt at vidne i retten, og i almindelighed er der ingen fare forbundet med det. I specielle sager som bandekriminalitet kan det dog forholde sig anderledes. Alt for ofte nægter vidner at afgive forklaring i disse sager af frygt for hævn fra den tiltalte eller dennes såkaldte venner. Derfor ønsker CD, det bliver tilladt at bruge anonyme vidner, så den tiltalte eller andre ikke får at vide, hvem vidnet er.

Endvidere skal politiet efter CD's mening have bedre muligheder for at skaffe informationer fra de kriminelle miljøer ved anvendelse af civile agenter.

Både anonyme vidner og civile agenter skal selvfølgelig bruges under fuld domstolskontrol, blandt andet for at sikre mod enhver tvivl om bevisers gyldighed.

Anvendelse af varetægtsfængsling

Det må ikke ske, at en person, der eksempelvis har begået grov volds-kriminalitet, sættes på fri fod kort tid efter forbrydelsen. Derfor bør domstolene kunne varetægtsfængsle i større omfang end i dag.

Danmark er blevet kritiseret for at anvende isolationsfængsling i for vidt omfang og reglerne for anvendelse af denne form for fængsling er da også blevet skærpet for ganske nyligt. Isolation er imidlertid stadigvæk et alvorligt indgreb over for et menneske. Det kan få alvorlige konsekvenser både fysisk og psy-

kisk. CD er derfor indstillet på, at man fortsat undersøger mulighederne for alternativer til isolationsfængsling med henblik på at begrænse denne form for fængsling mest muligt. Men uden at forringe politiets efterforskning.

Moderne fængsler

Fængslerne har ikke alene et kapacitetsproblem. De trænger i høj grad til modernisering, så flugt bliver vanskeligere, og indsmugling af narko, våben, mobiltelefoner og så videre gøres umulig. Endvidere skal fængslerne i højere grad indrettes, så der bedre kan tages hensyn til fangernes sammensætning. Disse ting er der taget hul på ved en økonomisk flerårss aftale for fængslerne fra 1998.

Det er dog ikke alene de fysiske rammer i fængslerne, som bør moderniseres. Straf og behandling bør i langt højere grad kombineres, og CD ønsker at understøtte bestræbelserne for at skabe det såkaldt interaktive fængsel, som eksempelvis kendes fra Bergen, Norge. Herved udnyttes moderne fysiske rammer og teknologi med nogle behandlingsformer, som har til formål at påvirke de indsatte socialt. Introduktion af det interaktive fængsel stiller store krav til fængselspersonalets faglige kunnen, og CD er derfor indstillet til at medvirke til at de økonomiske forudsætninger for videreuddannelse med videre er til stede.

Særligt sanktions-system over for unge kriminelle

CD ønsker ikke at ændre ved den kriminelle lavalder på 15 år. Men samfundet skal reagere over for kriminalitet begået af børn. Undersøgelser viser, at færre unge begår kriminalitet. Men det bør dog ikke få nogen til at hvile på laurbærrerne. For undersøgelserne viser samtidigt, at 15 procent af børn og unge lever i yderkanten af de

almindelige fællesskaber, og de kan ikke finde eller følge med i de oplevelser, udfordringer og det tempo, som andre unge lever med, og at der er cirka fem procent, som er egentligt truede og marginaliserede med stor risiko for kriminalitet og tidligt misbrug til følge.

Trods en massiv kriminalpræventiv indsats, som jo også har haft en betydelig positiv effekt, må det imidlertid desværre erkendes, at det alligevel nogle gange går helt galt, og at unge kommer ud i endog alvorlig kriminalitet, bliver varetægtsfængslet og senere idømt frihedsstraf. CD mener, at det også i forhold til disse unge lovovertrædere er nødvendigt, at samfundet reagerer prompte og med konsekvens.

Det er imidlertid også meget vigtigt, at sanktionen nøje afpasses den unges alder, indsigt og vilkår, og CD mener, at der kan være behov for, at der på sigt etableres et særligt sanktionssystem i forhold til denne gruppe. Et sanktionssystem, eller en dansk model om man vil, hvori indgår væsentlige socialpædagogiske elementer. Ikke et system, som er præget af såkaldt pizzapædagogik og vilkårlighed eller som alene påkalder overbærenhed eller hån fra den unges side, men derimod et system, som i respekt for den unge er præget af konsekvens og handling.

CD forestiller sig et system, hvor afsoning foregår i egnet hjem, behandlingshjem eller, når det er påkrævet, i særligt sikrede institutioner. Denne sammenhæng skal danne rammen for en behandling, der forebygger misbrug, samvirker den unge til målrettet at samarbejde om uddannelse, fremtidig arbejdsmarkedstilknnytning og bolig-situation, samt etablere de nødvendige netværk, så vedkommende unge fastholdes i en positiv udvikling efter endt afsoning.

Hvis barnet ikke oplever en prompte reaktion fra omverdenen, opstår risikoen for en begyndende kriminel løbebane. Men det er jo ikke alene en samfundsopgave, for først og fremmest har alle forældre et ansvar. Skole, sociale myndigheder og politi har dog stadigvæk en meget vigtig opgave at løse i fællesskab i form af det kriminalpræventive arbejde, som fortsat skal styrkes og udvikles.

Trafik er en livsnerve

En velfungerende trafik er en af livsnerverne i samfundet. Nogle taler om trafik som noget skadeligt eller generende. Men det modsatte er tilfældet. Det siger sig selv, at en begrænset og dårligt fungerende trafik er udtryk for stilstand eller tilbagegang. Et samfund i aktivitet og fremgang kræver højtudviklet trafik og anden kommunikation.

CD har formuleret 3 grundregler for god trafik: 1. Sikkerhed, 2. Fremkommelighed og 3. Valgfrihed.

Sikkerhed

Det første bud er klart: Sikkerhed. Liv og lemmers bevarelse står som det vigtigste krav. Heldigvis er antallet af ulykker og dødsopfre bragt

betydeligt ned i de seneste år samtidig med, at trafikken er betydeligt forøget. Det gode, men endnu ikke tilstrækkeligt gode resultat er en følge af oplysning, af bedre veje og af forbedret teknik samt – ikke mindst – af ændrede færdselsregler. Sidstnævnte er blevet strammet gang på gang med gunstigt resultat. Vi er også kommet langt med at adskille de bløde og de hårde trafikformer. Et eksempel er udbygningen af cykelstierne og motorvejene. CD ønsker farten på motorveje sat op til 120 – helst 130 – kilometer i timen, fordi motorveje er de sikreste, når det gælder bilkørsel.

Fremkommelighed

Trafik haster! Bortset fra når man er ude at spadsere, jogge og i øvrigt har god tid, skal trafik afvikles hurtigt – nemlig når det gælder transport af mennesker eller varer. Man begiver sig ikke hjemmefra for at være undervejs, men for at nå frem.

Tid er penge. Jo mindre tid vi bruger på transporten, desto mere tid har vi til andre gøremål, og desto billigere bliver varerne.

Derfor skal vejene være i bedst mulig stand, biler, tog osv. være af højst mulig

kvalitet, uddannelserne skal være grundige, og færdselsreglerne skal respekteres. Alt dette giver en glidende, hurtigt afviklet trafik.

Valgfrihed

Den, der skal have nogen eller noget transporteret, skal have det friest mulige valg mellem de forskellige trafikformer. Det vil altid komme an på, hvor mange/ hvor meget der skal transporteres, hvor lang afstand der er, hvor meget det koster, hvilken pris det kan bære, hvordan vejret er og mange andre forhold.

Offentlig og privat trafik

Om man vil køre, gå eller cykle, eller man vil bruge den kollektive – offentligt arrangerede – trafik, må være den enkeltes afgørelse alt efter lyst og omstændigheder. Den kollektive trafik er af stor vigtighed og skal prioriteres højt, både hvad angår sikkerhed, præcision, service, bekvemmelighed og pris. CD har aldrig stemt imod en investering i den kollektive trafik.

Gode vilkår for den individuelle trafik står ikke i modsætning hertil. De to grundtransportformer skal tværtimod supplere hinanden.

Bilen er et uundværligt arbejdsredskab og nærmest uovertruffen på grund af sin evne til at bringe mennesker og/eller varer fra dør til dør. Det kan kollektiv trafik næsten aldrig klare. Bor man for eksempel uden for en storby, hvor man har sit arbejde, så skal man først fra hjem til bus eller tog, dernæst fra ankomststationen til sit arbejde. Det er

altså enten ét befordringsmiddel – bilen – eller tre hver vej. Dette er den kollektive trafikks dilemma.

Når man som dansker først har betalt sin bil med en tredobbelte pris, skal man selvsagt frit kunne bruge den. CD er imod bompenge eller road-pricing. Det hindrer bilens frie færden, og samtidig vil det lægge bykerne øde til skade for butikshandel samt for kultur-, underholdnings- og restaurationsliv. Derfor skal der hellere skaffes de nødvendige parkeringshuse og -kældre.

Bilejerne erlægger til statskassen cirka 40 milliarder kroner i diverse afgifter. Det er cirka tre gange så meget, som de koster for samfundet. Derfor må der under ingen omstændigheder lægges nye skatter og afgifter på bilismen uden fuld kompensation.

Investeringer

Der er aldrig investeret så mange penge i kollektiv trafik som netop i disse år. Nye S-tog til alle linier, Metro i København, indkøb af et stort antal nye lokomotiver til regional- og fjerntog samt en mængde sporudvidelser rundt om i landet. Det er, som det skal være. Når mennesker alligevel i massevis af tilfælde foretrækker bilen, skyldes det folks legitime ønsker og bilens indlysende fordele.

De faste forbindelser over Storebælt, Øresund og måske Femer Bælt har haft CD som klart varmeste fortalere. En fast forbindelse som bro eller tunnel bør anlægges overalt, hvor teknikken gør det muligt, økonomien kan bære det og miljøet tilgodeses.

Man kan diskutere, hvorfor det skal koste noget at køre over de store, faste forbindelser, når vi ikke betaler for at køre på vejene i øvrigt. En bro er jo bare et stykke motorvej lagt på piller, fordi man ikke kan lægge den på vandet! Der kan udmærket

argumenteres for, at det burde være gratis. Men nu er aftalen og loven engang lavet, som den er, og uden brugerbetaling ville der ikke være opnået flertal. En aftale skal holdes. Desuden ville en ændring medføre, at der skulle væltes mere end 50 milliarder kroner over på skatterne. Så ingen skal ærgre sig – lad os hellere glæde os over de betydelige fremskridt for fremkommelighed og valgfrihed.

Storebæltsbroens succes bør dog komme bilisterne til gode. I takt med stigningen i trafikken udover det forventede bør taksterne nedsættes så tilbagebetalingsperioden for bildelen forbliver uændret.

De store faste forbindelsers opførelse samt den enorme udvidelse af Københavns Lufthavn har deres store andel i den investeringslyst og økonomiske fremgang, der har præget det danske samfund i de seneste år.

Fremtiden

Der er intet, der tyder på, at der ikke også i fremtiden bliver behov for væsentlige investeringer både i kollektiv og individuel trafik. Fremsynethed og vovemod bør præge vores investeringsstrategi. Investeringer foretages ikke kun for den nære fremtid, men skal holde i mange år. Derfor skal investeringer i trafikkanlæg udformes dels til at klare trafikken i mange år og ikke kun det aktuelle behov, dels så det er muligt senere at udbygge kapaciteten, når behovet viser sig.

Mere konkret ønsker CD snarest iværksat en udbygning af banestrækningen mellem København og Høje Tåstrup, en udbygning til dobbeltspor til Nykøbing Falster, til Holbæk og på den sønderjyske længdebanen. Endvidere må udbygningen af det automatiske sikkerhedssystem endeskyndes.

CD har med glæde bidraget til aftalen om de fremtidige investeringer i vejnettet. Selv om aftalen er et skridt i den rigtige retning, er der dog væsentlige investeringsopgaver, som har måttet vente. Det drejer sig om udbygning af Århus-Tirstrup til motorvej, og i hovedstadsområdet er det udbygning af ringmotorvej 4, motorvejen ved Roskilde, samt bygning af Jyllingemotorvejen og havnetunnelen, som skal aflaste trafikken igennem den centrale del af København.

Trafik er en livsnerve. CD mener, vi skal udnytte, at vi er privilegerede med forholdsvis korte afstande fra landsdel til landsdel, samt at geografien gør investeringer billigere, end hvis vi havde bjerge eller hyppige naturkatastrofer. Lad os give os selv det bedste.

Moderne landbrug og bæredygtighed

Landbruget – et vigtigt erhverv

Dansk landbrug er et af de væsentligste erhverv i dansk økonomi, selv om langt færre beskæftiger sig med landbrug i dag end tidligere.

Alligevel har landbrugets produktion og dermed også eksport været stadig stigende. I 2000 udgjorde den samlede landbrugseksport godt 50 milliarder kroner.

Krav og vilkår

Det er vigtigt, at landbruget har gode økonomiske og produktionsmæssige forhold for at kunne tiltrække dygtige unge landmænd også i fremtiden. Et moderne landbrug er et bæredygtigt landbrug. Det er i forbrugernes interesse at blive forsynet med sunde fødevarer af højeste kvalitet, og det er i alles interesse, at dansk landbrug kan blive ved med at tjene et stort bidrag hjem til samfundsøkonomien.

Samfundet skal vise forståelse for landbrugets vilkår. Men landbruget må på sin side leve op til både miljøkrav og krav til den måde, dyrene behandles på. Befolkningen stiller stadig større krav til kvaliteten af de fødevarer, landbruget fremstiller, og hertil hører også ønsket om ordentlig dyrevelfærd. Begge dele koster naturligvis penge, og derfor må forbrugerne være villige til også at betale det ekstra, som det koster.

Strukturen

CD har været med til at lempe reglerne for sammenlægning og samdrift af landbrugsejendomme. Endvidere har CD arbejdet for, at de landbrugsbygninger, der i dag står

tomme hen, kan anvendes til andet end sædvanlig landbrugsdrift.

Muligheden for at kunne etablere mindre virksomheder i landbrugets bygninger er et stort fremskridt. Men det må ikke føre til en udhuling af planlovens opdeling af landet i landzoner og byzoner. CD har støttet, at landbrug kan etableres i aktieselskabsform. Betingelsen er selvfølgelig, at almindelige krav for at drive landbrug opfyldes.

Miljøet

Landbrugsarealet dækker cirka to tredjedel af Danmark, og landbruget har derfor en særlig forpligtelse til at opfylde samfundets krav til forvaltningen af natur og miljø – og en særlig forpligtelse i bestræbelserne på at sikre rent grundvand også for kommende generationer. Landbruget har gjort meget for at leve op til de miljømålsætninger, som samfundet har bestemt. Men det tager tid, før man kan måle en forbedring af kvaliteten af grundvand og vandløb som følge af ændret brug af pesticider og kunstgødning. Derfor skal man efter CD's mening være tilbageholdende med at pålægge landbruget flere krav om reduktion i brugen af sprøtmidler og gødning, før der foreligger et videnskabeligt bevis for indgrebenes nødvendighed og en vurdering af dens indsats, der allerede er sket.

Gennem forskning, rådgivning og tilskud skal landbruget støttes i bestræbelserne på at tilrettelægge produktionen, så den belaster miljøet mindst muligt. Det er vigtigt, at landmænd har gode muligheder for at omlægge til økologisk landbrug,

hvis de ønsker det. Men det skal naturligvis vurderes ud fra både miljømæssige, sociale og økonomiske forhold.

Rene fødevarer

Det er kun godt 10 procent af indkomsten, der bruges til køb af fødevarer. Således tyder meget på, at danskerne prioriterer kvantitet frem for kvalitet, når fødevarer lægges i indkøbskurven. Og det er lidt af et paradoks, når man tager i betragtning, at vi samtidig kræver bedre dyrevelfærd, sundere fødevarer og større hensyntagen til miljøet. Det koster alt sammen, og det må forbrugerne være med til at betale.

Der stilles allerede i dag store miljøkrav til ejendomme med husdyrproduktion. Yderligere omstilling tager tid, og i den proces skal det sikres, at landbruget kan følge med. CD støtter det fuldstændige stop for vækstfremmere i dansk landbrug, men det er samtidig ligeså vigtigt at få andre lande til at forstå, at det er nødvendigt kun at anvende antibiotika til sygdomsbekæmpelse.

CD mener, at en væsentlig forudsætning for forbrugernes tillid til fødevarerne er, at fødevarerollen er effektiv og troværdig, og at der sanktioneres konsekvent ved overtrædelse af reglerne. Der skal være en ensartet kontrol over hele landet.

Levnedsmiddelkontrollens effektivitet må ikke være så forskellig fra region til region, at nogle landmænd kan tjene på dårlig kontrol.

Af hensyn til såvel danske forbrugere som landbrugets eksportmulig-

heder er det væsentligt, at danske landbrugsvarer til enhver tid har ry for at være sunde og produceret uden skadelige tilsætningsstoffer.

Skatter og afgifter

Da landbrugets indtægter er meget svingende fra år til år, mener CD, at landbruget skal have mulighed for at udjævne betalingen af skat over flere år. Det vil give landbruget en større mulighed for langsigtet planlægning af såvel drift som investeringer. Udjævningen kan ske ved at hensætte noget af indkomsten til senere beskattning eller ved at anvende en gennemsnitlig indkomst for de seneste år som grundlag for skattebetalingen.

CD er skeptisk over for grønne afgifter med mindre afgifterne indrettes, så de ændrer adfærden. Grønne afgifter er ingen tilstrækkelig garanti mod skader på miljøet. Hvis et stof er farligt, skal det forbydes. Vi vil ikke acceptere anvendelse af farlige stoffer i landbrugsproduktionen.

Administrative byrder

Som andre erhverv afkræves landbruget oplysninger om en masse forhold. Det kan efterhånden være vanskeligt for den enkelte landmand at udfylde skemaer og blanketter uden bistand fra revisor eller landbrugskonsulent. CD arbejder for, at det administrative bøvål mindskes – også inden for landbruget. Myndighederne skal være medspillere – ikke modspillere.

EU

Siden det indre marked blev en realitet er der teknologisk, vidensmæssigt og politisk sket ganske meget. Landbrugspolitikken har altid spillet en stor rolle, men et emne som

fødevaresikkerhed har vundet indpas og CD vil arbejde for, at EU skal prioritere fødevaresikkerhedsområdet højt. Fødevaresikkerhed har vundet indpas, og CD vil arbejde for, at EU prioriterer netop fødevaresikkerheden højt. Fødevareindustrien og landbrugene er to sider af samme sag, og det er derfor nødvendigt med fælles regler på begge områder i hele EU. For at sikre, at forbrugerne i alle medlemslande får fødevarer af høj kvalitet og beskyttes mod dårlige, mindre sunde eller direkte usunde produkter. Gensplejsning, funktionelle fødevarer og mærkning er også emner, der varetages bedst i international enighed.

Grøn fornuft og miljømæssigt købmandsskab

Nuancering og prioritering i miljøpolitikken er vigtig, hvis accept og forståelse skal sikres. CD er på vagt over for hysteri og ideologisk religiøsitet, der gør alt lige giftigt og farligt uden saglig proportionsans og prioritering. CD ønsker et rent miljø, regler der sikrer beskyttelse af naturen samt ordentlige og sunde fødevarer, der fremstilles med rimelige produktionsmetoder. Alle har et ansvar for miljøet. Kun ved at optræde miljøbevidst i hverdagen, kan målet nås. Vi skal passe på drikkevandet, og som forbrugere være mere bevidste, når vi vælger varer i butikkerne.

Kræver vi det bedste, men vælger det billigste, når vi ingen resultater. Og vi skal vende os til, at man i fremtiden ikke har betalt for en vare før end man har også betalt for dens bortskaffelse. Alene i 2000 producerede vi i Danmark mere end 13 millioner tons affald.

De verdensomspændende og grænseoverskridende miljøproblemer skal løses gennem internationalt samarbejde. Det er dårligt miljømæssigt købmandsskab, hvis Danmark bruger store summer på små forbedringer herhjemme i stedet for at hjælpe i

andre lande med store miljøproblemer, hvor man kan opnå ti gange så store forbedringer for de samme penge.

Det globale miljø – en international sag

Uanset hvordan man regulerer – med forbud eller påbud, ved brug af grønne afgifter eller andet – så er internationale aftaler helt nødvendige. Kostbare miljøopgaver kan kun løses, hvis landene samarbejder. Og kun ved at pålægge alle de samme byrder og pligter er virksomhederne i stand til at producere og konkurrere på lige fod. En af fordelene ved samarbejdet i EU er netop, at alle lande skal overholde miljøreglerne.

Hvis Danmark opsætter for skrappe regler eller for høje afgifter i forhold til andre lande, risikerer vi både at forringe dansk økonomi, lukke danske virksomheder og skade det globale miljø. Det vil ske, hvis produktionen blot flyttes til lande, hvor miljøkravene ikke er så strenge. Bæredygtighed skal vurderes ud fra både miljømæssige, sociale og økonomiske forhold.

Viden og sund fornuft skal råde

Der er fortsat brug for at have en miljøforskning på højt niveau. I de politiske løsninger gælder det om at anvende viden og sund fornuft i et godt miljømæssigt købmandsskab. En stærk dansk miljøbevidsthed kan være med til at lægge pres på den internationale indsats og være en

fordel for danske virksomheder, som kan bruge det grønne image i sin markedsføring over for udlandet. Man må blot ikke gå for vidt, så det ødelægger danske virksomheder og arbejdspladser.

Politiske styringsinstrumenter

Visse aktiviteter, kemikalier og produkter viser sig med mellemrum at være så farlige i brug, at der kun er ét at gøre – at forbyde dem. Derfor må der løbende forskes og udføres kontrolvirksomhed. Generelt foretrækker CD at bruge guleroden frem for piskan, når miljøadfærden i samfundet skal reguleres. Udsigt til belønning virker bedre end trusler om straf.

CD er ikke tilhænger af grønne afgifter, hvis de kun har til formål at skaffe penge til statskassen. CD ønsker heller ikke at gå videre med grønne skatteomlægninger, hvor en stor del af indkomstsatten erstattes af skatter på miljøet. De vender ofte den tunge ende nedad, og det er ikke den vej, CD ønsker, at skattesystemet skal gå. Derfor mener CD, at miljøafgifter kun kan bruges i et begrænset omfang over for borgerne for at spare på for eksempel vand og el og mindske forureningen.

Bilen og miljøet

Bilen er på urimelig måde blevet gjort til synder i miljødebatten. Uden privat transport til en rimelig pris bryder arbejdsmarkedet og velfærdssamfundet sammen, og så bliver der for alvor mangel på penge til at forbedre miljøet. En fejlagtig dansk afgiftsstruktur, der tager mere hensyn til afgifterne end miljøet, hindrer anskaffelsen af miljørigtige biler. Udviklingen vil om 10-20 år sikre, at vi ikke længere anvender benzin- og dieselmotorer, fordi der til den tid produceres reelle alternativer uden miljøbelastning. Den mulighed må ikke hindres af en fejlagtig afgiftspolitik.

Al af persontransport foregår 75 procent med bil og knapt 14 procent med kollektiv transport. Resten foregår enten til fods eller på cykel. For CD har det aldrig været et spørgsmål om enten det ene eller det andet. Det er vigtigt med en velfungerende kollektiv trafik. Der skal være gode muligheder for parkering af såvel cykel som bil i tilknytning til den kollektive trafik. Langt de fleste har ikke mulighed for at løse deres ærinder på anden måde end med bil. CD bidrager ikke til, at det bliver dyrere at køre i bil i Danmark. En omlægning af afgifter kan komme på tale, hvis det dermed sikres, at Danmark får flere miljørigtige biler.

Selv om CD ikke er tilhænger af flere udgifter til bilejerne, er CD tilfreds med det årlige miljøbidrag, bilejerne skal betale sammen med ansvarsforsikringen. Det stemmer nemlig godt overens med CD's holdning til miljøvenlig adfærd, da de skrottingsmodne biler ikke skal ende som bilrag rundt omkring i det ganske landskab, men derimod hos en ophugger, der sikrer en miljørigtig aftapning og afmontering af skadelige væsker og komponenter med videre. Og det er meningen, at ordningen skal hvile i sig selv. Med andre ord er der ikke tale om, at staten har fundet endnu en indtægtskilde. Netop det moment var afgørende for, at CD stemte for ordningen med miljøbidraget, som finansierer skrotpræmien.

Naturbeskyttelse og planlovgivning

Miljø handler også om, hvordan vi forvalter vores natur og det åbne land. Danmark er et af de lande, som meget tidligt fik både en planlov og en naturfredningslov. CD mener, at det er nød-

vendigt med en sådan lovgivning for at sikre et godt miljø for alle borgere; men detaljering med til den mindste detalje uden reel politisk behandling og prioritering har bevirket, at det er gået for vidt. Der findes en lang række eksempler på usmidig sagsbehandling og manglende fleksibilitet med det resultat, at mindre samfund og erhvervsliv hindres i en fornuftig udvikling.

Indgreb, der hindrer dyrkning og hidtidig anvendelse af arealer, der udlægges til naturbeskyttelsesområder, må anstændigvis have bedre regler for erstatning til ejerne af disse områder. CD ser gerne en lovgivning om støtte til eksempelvis anden dyrkningsform af særligt sårbare naturområder. Men også her er det vigtigt med prioritering, nuancering og miljørigtig købmændsskab, så vi får mest muligt miljø for pengene.

Kultur og udsyn

Dansk kultur er ikke en tilstand, men en stadig tilblivelse i samspil med andre kulturer. Den særlige danske identitet er en porøs størrelse, som opstår i et krydsfelt mellem kulturelle strømninger mange steder fra, og som er under konstant forandring. CD er ikke i tvivl om, at dansk kultur og egenart sagtens kan klare de udfordringer, som globaliseringen byder på.

CD mener, at dansk kultur skal vekselvirke med udlandet. Kultur og udsyn hænger sammen. Men det er vigtigt, at kulturpolitikken understreger vores egen identitet og historie, så vi er bevidste om danskheden. Kulturpolitikken bør baseres på demokratisk kulturudvikling og -udveksling, som sætter fokus på fælles værdier fra det lokale til det globale. Den skal udvikle respekten for kulturforskelle gennem en levende dialog

med de nye danskere og resten af verden.

Danskheden har altid hentet inspiration udefra samtidig med, at vi bevarer vores eget sprog, en dansk kultur og identitet. For at beskytte dansk kultur og identitet kræver CD, at skolerne forstærker indsatsen i de kulturbærende fag som dansk, historie og kristendomskundskab. Det er vigtigt at fastholde de fag i skolen, som giver et perspektiv og som samtidig understreger, hvad dansk kultur bygger på.

Offentlige midler til kulturlivet

Kulturlivet er en broget mangfoldighed med kunst, museer, teatre, film, musik og meget andet. Da kulturministeriet blev oprettet var hensigten at give alle adgang til gode kulturoplevelser. CD mener, at det offentlige stadig har en forpligtelse til at yde støtte til kulturlivet. Dermed ikke være sagt, at staten skal være alene om at støtte kunst og kultur.

CD ser gerne, at private virksomheder og fonde bidrager, og det skal være attraktivt. For eksempel gennem et skattefradrag for firmaers køb af billedkunst.

Men kultursponsorering vil i sin yderste konsekvens kunne medføre, at kulturen bliver udtryk for mainstream og reducerer kunsten til ren underholdning. Der er intet i vejen med underholdning, men kunstens egentlige ærinde går tabt. Derfor har det offentlige

den afgørende rolle, og CD vil ikke være med til at spare på kulturen. Et land, der ikke prioriterer sine kunstnere og kunst højt nok, bliver et fattigt land. Et umenneskeligt land. Mennesket har ånd, og ånd er kunst og kultur. Uden støtte vil store værdier gå tabt, og der vil ikke komme meget nyt til.

Statens Kunstfonds virke er at være med til fremme dansk skabende kunst. CD støtter holdningen om, at kvaliteten i kunsten skal overlades til fagkyndige, så politikernes rolle alene er som igangsættere, der inden for rammerne af en finanslov sætter penge ind, der hvor de gør mest gavn lige nu. Det er en forældet tankegang, at en kunstners skaberevne er betinget af usle vilkår.

CD tror på, at kunstnere skal sikres rimelige arbejdsbetingelser og betaling for det, de laver. Derfor stemte CD også for den seneste lovændring om Statens Kunstfond, hvor der blandt andet blev åbnet mulighed for, at der hvert år kan uddeles igangsætningsstipendier. Men det er ligeledes nødvendigt at støtte områder, der allerede er etableret som eksempelvis dansk film. Dansk film er blevet en succeshistorie og en bastion, som vi skal forstå at videreudvikle. CD er med i finanslovsaftalen om ekstrabevillingen på 150 millioner kroner til dansk film.

Bibliotekerne udvider vores horisont

Bogen er stadig central, men den er ikke længere alene om at formidle kultur og information. De digitale medier er kommet med som kilder til viden og information, og man kan så lidt provokatorisk spørge, om der overhovedet er brug for bibliotekerne i dette nye mediebillede.

CD mener, at bibliotekerne er Danmarks hidtil mest omfattende kulturpolitiske indsats.

Folkebibliotekernes er samfundets garant for den frie adgang til information. Og derfor støttede CD den nye bibliotekslø, hvis væsentlige målsætning er, at folkebibliotekerne ud over bogligt materiale også giver adgang til internettet og elektroniske informationsbaser samt stiller relevante digitale medier til rådighed for udlån.

Bibliotekerne fungerer som videncentre, kulturcentre og informationscentre. I et samfund, hvor informationsstrømmene vokser eksplosivt, er behovet for vejledning til information vigtigere end nogensinde. Og den kvalificerede vejledning får man på biblioteket. CD mener, at det er fantastisk vigtigt, at den nye bibliotekslø holder fast i gratisprincippet.

I dag stiller vi krav om, at informationsteknologien skal forenkle kontakten til vores mange forskellige berøringsflader. På arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner er internettet en naturlig kilde til viden. For børnene er en cd-rom blevet lige så almindelig som en billedbog. Men CD er opmærksom på, at der ikke må udvikle sig til informationsmæssige A- og B-hold, da det vil være til fare for vores velfærdssamfund. Derfor er folkebibliotekerne en vigtig ressource, da de understøtter den kulturelle mangfoldighed og personlige udvikling. Det er også på biblioteket, at vi kan udvide vores horisont.

Fællesskab og foreningsliv

Det er i sig selv en kvalitet at være sammen om at løse en opgave. Det betyder meget at være i dialog og samspil med andre og opleve fællesskabet. Derfor er CD varm tilhænger af musikskolerne. De giver børn og unge mulighed for at udvikle deres kreative evner inden

for det musikke, hvilket er godt for deres personlig-hedsudvikling, og den øgede selvforståelse kan gøre den enkelte til en bedre medspiller i fællesskabet. CD er ikke afvisende over for, at loven ændres, så der bliver krav om, at der skal være en musikskole i hver kommune. Musikskolerne er et ganske væsentligt led i den kulturpolitiske debat.

CD mener, alle former for idræt er en vigtig del af danskernes kulturelle og sociale liv. Idræt af enhver art er et fremragende middel til at styrke den fysiske sundhed. Men idrætten er også med til at fylde menneskers liv og samle alle uanset køn, alder, uddannelse eller social position.

Idrætten skaber fællesskab og samarbejde og har derfor særlige forpligtelser over for grupper som handicappede og arbejdsløse, flygtninge og indvandrere. Hver krone, kommunerne giver ud på idræt, er givet godt ud og er med til at forebygge kriminalitet og andre problemer. Det store korps af frivillige inden for idræts- og børne- og ungdomsarbejdet kan ikke påskønnes nok. Knap en tredjedel af befolkningen er medlem af en idrætsforening, og under halvdelen dyrker idræt, så det er vigtigt at sikre alle borgere mulighed for at dyrke idræt på en måde, som svarer til deres evner og interesser. CD var med til at afsætte cirka 20 millioner kroner årligt over en tre-årig forsøgsperiode fra år 2000, der skal støtte nytænkning og skabe udvikling i idrætspolitikken.

Idrætten har brug for både bredde og elite. CD støtter meget gerne eli-

teidrætten. Den giver os fremragende underholdning, og den er forbillede og inspiration for den brede idræt.

Medierne

CD er med i det gældende medieforgil, der løber til udgangen af år 2004. Fra starten meldte CD klart ud, at vi ønskede den ene radiokanal i udbud og den anden til dagbladene. Ligesom DRs monopol på tv-området blev historisk med TV2s tilblivelse, mener CD, at det er vigtigt med et monopolbrud på radioområdet.

CD er modstander af forbudet mod børnereklamer. Man kan ikke bygge en lydmur eller billedmur omkring børnene. Børn og unge skal i stedet lære at håndtere reklamerne, og det vil være en forflygtigelse af forældrenes ansvar, hvis man lovgiver sig fra det.

CD har altid været stærkt optaget af medieområdet med nøgleordene alsidighed, fairness og saglighed. Den digitale medieverden styrker behovet for public service-stationer, da danskproducerede programmer, herunder om dansk musik og litteratur er nødvendige for også at styrke vores kultur og sprog. Derfor er CD interesseret i bevarelse af public service-stationerne. Men vi er opmærksom på, at kvalitet koster penge, og det kan ikke afvises, at det på et tidspunkt er nødvendigt at blande licens- og reklamefinansiering.

Sundhed og sygdom

Danmark skal igen i front

Det danske sundhedsvæsen og dets funktion optager mange danskere. Det er især problemer med ventelister og mangel på sammenhæng i behandlingen, der kritiseres. Det er CD's opfattelse, at løsningen på problemet blandt andet er at ændre strukturerne på området og at tilføje området flere midler.

På sygehusområdet skal det frie sygehusvalg styrkes. Patienterne skal ikke alene vide, hvornår de kan komme til og hvor, men også kunne få oplysning om kvaliteten af den behandling, de skal have udført.

Lægernes rolle skal ændres, så patienten bliver inddraget i et samarbejde om sygdomsforløbet og behandlings tilrettelæggelse. Patienten skal under hele for-

løbet have den information, der er nødvendig for at forstå og tage stilling til behandlingstilbuddet.

Økonomien

Trods stram økonomisk styring er det ikke lykkedes at få løst problemerne med for lange ventelister og for dårlig behandling. Vi får for lidt ud af pengene med den struktur, sundhedsvæsenet har i dag. Det skal der ændres ved. Samtidig er det en kendsgerning, at Danmarks ressourceforbrug på sundhedsområdet er lavt, når vi sammenligner os med andre europæiske lande.

Så langt det overhovedet lader sig gøre, skal forbedringerne komme fra strukturændringer og effektiviseringer, hvor også lægernes dagarbejdstid koordineres bedre. Det er imidlertid ikke nok. Sundhedsområdet skal også tilføres flere penge. Det er nødvendigt for at kunne investere i forebyggelse og for fortsat at kunne tilbyde stadig flere og dyrere behandlingsformer, bedre udstyr og flere nye effektive lægemidler.

CD er overbevist om, at danskerne gerne vil betale, hvad et velfungerende sundhedsvæsen koster. Men vi må kunne være sikre på, at pengene anvendes, så vi opnår de ønskede resultater. Det sker alt for ofte, at midler, der er bevilliget til for eksempel nedbringelse af ventelister på sygehusene, bliver brugt til andre opgaver, der ligger uden for sundhedsområdet.

Ændret struktur

En væsentlig årsag til de mange problemer i sundhedsvæsenet er en aldeles forældet administrativ struktur. På sygehusområdet har amterne som driftherrer spillet fallit og er

nu en byrde og stopklods for en udvikling i den retning, CD ønsker.

Med landets opdeling i amter ligger specialerne ganske enkelt for tæt. Patientunderlaget er for lille til, at sygehusene opnår fornøden rutine i at behandle komplicerede eller sjældne sygdomme. Øvelse gør mester, og jo mere erfaren en læge bliver, desto færre ubehagelige og dyre komplikationer støder der til.

CD ønsker, at staten påtager sig ansvaret for den overordnede sygehusplanlægning, og at landet deles op i sygehusregioner omkring universitetshospitalerne. Det vil muliggøre en bedre fordeling af specialer og give en bedre udnyttelse af økonomi, udstyr og personale. Samtidig vil man kunne øge interessen for behandlingen af de almindelige folkesygdomme, som udgør 90 procent af arbejdet på et hospital. Resultatet bliver bedre kvalitet og kortere ventelister. De små sygehuse har stadig en rolle at spille som lokale sundheds- og behandlingscentre, hvor man tager sig af planlagte kirurgiske opgaver, efterbehandling, genoptræning og forebyggelse.

Særligt for sindslidende gælder, at det ofte er umuligt at udskrive færdigbehandlede patienter, fordi mange kommuners sociale opfølgning er alt for dårlig. Det er helt uacceptabelt, og det gør det sværere at nedbringe ventelisterne på det psykiatriske område. Når kommunerne er for små til hver for sig at løse opgaverne, må de løses på et mere overordnet plan.

Kvalitetsmærkning

Ved køb af selv de mindste ting i dagligdagen er forbrugeren beretti-

get til en varedeklaration med informationer. Når vi overlader krop og helbred til et sygehus for at få en behandling, er der derimod ingen adgang til oplysninger om kvaliteten eller en egentlig forbrugervejledning.

CD mener, dette bør ændres, så hvert sygehus og dets afdelinger evalueres ved hjælp af et åbent landsdækkende system til måling af kvalitet. Som forbrugere af sygehuses ydelser skal patienterne kunne få oplysninger om både gode og dårlige resultater i et offentligt tilgængeligt kvalitetsindeks. Det skaber konkurrence mellem sygehuse og giver patienterne et reelt redskab til brug for det frie sygehusvalg.

Folkesundhed

Undersøgelser viser, at danskernes middellevetid er sattet kraftigt bagud. Vi er nu ved at blive overhalet af de mere velstillede U-lande. Det er utilfredsstillende. Af den grund har CD medvirket til at få sat gang i en række forsknings- og uddannelsesinitiativer inden for folkesundhedsvidenskab. Sammenhængen mellem sundhed og forventet levetid har været kendt længe, men hidtil har vi ikke gjort nok ved det.

Social tryghed, gode fødevarer, rent drikkevand, rimelige arbejdsforhold og et højt uddannelses- og oplysningsniveau er eksempler på samfundsforhold, der har stor betydning for vores sundhed. Omvendt har befolkningens sundhed afgørende betydning for et velfungerende arbejdsmarked og samfundet i det hele taget. Jo flere sunde mennesker, jo bedre folkesundhed, jo færre udgifter til sygdom.

CD ønsker, der bliver opbygget et stærkt videnscenter for forebyggelse. Forskning, uddannelse og kompetence bør samles i et tværfagligt center, så Danmark igen kan

opnå en international position i den moderne forebyggelsespolitik. Forebyggelse er den eneste effektive vej til at slippe for en lang række ulykker og alvorlige, ofte dødelige sygdomme og til samtidig at frigøre ressourcer til andre formål.

Sundhedscentre

CD ser gerne sundhedscentre, der kendes fra de andre skandinaviske lande, indført i Danmark. Her kan lokalsamfundets forskellige typer af sundhedspersonale have til huse under samme tag. De oprettes i samarbejde mellem social- og sundhedssektoren.

Sundhedscentret med fælles udstyr fungerer som et samlingssted, hvor man henvender sig for at få behandling, vejledning, genoptræning og så videre. De praktiserende læger har deres konsultation her, og man vil kunne finde speciallæger, tandlæger, sundhedspleje, hjemmesygepleje, fysioterapi og måske jordemødre og apotek.

I tyndt befolkede egne kan sundhedscentret være en mellemting mellem et lille sygehus og et lægecenter, mens der er i byområder kan være tale om et udvidet lægehus. Sundhedscentre vil også kunne danne grundlag for en ny model for samarbejdet mellem det etablerede og det alternative.

Offentligt og privat

CD ønsker et velfungerende offentligt sygehuvæsen, men gerne suppleret med private sygehuse. For at undgå urimeligt lange ventetider, bør det offentlige i højere grad sikre borgerne behandling på privathospitaller i indland som udland.

CD afviser ikke udlicitering på sygehusområdet. Det offentlige skal fortsat have ansvaret, men CD er åben over for at indrette sygehusektoren mere rationelt, hvis man på den måde kan opnå gevinster i

form af bedre kvalitet og kortere ventelister.

I diskussionen om skat på arbejdsgiverbetalt sygdomsbehandling mener CD, det bør være gratis for den ansatte. CD har som det første skridt fået gennemført, at man fremover kan blive behandlet for alkoholmisbrug på en anerkendt privat institution for arbejdsgiverens regning – uden at den ansatte skal betale skat af det beløb, arbejdsgiveren har betalt.

CD ønsker, at behandlingen af og omsorgen over for svært syge og døende opprioriteres. De senere år har vist en god udvikling inden for området. CD støtter oprettelse af flere hospicer, hospiceteams og smertelindrende afdelinger – både offentlige og private. CD ser gerne, at indlæggelse på et privat hospice betales af det offentlige.

Familie, børn og arbejde

Børnefamilierne er vidt forskellige

Familierne er så vigtige, fordi det er dem, der er hovedansvarlige for opdragelsen af den opvoksende generation og for omsorgen for både børn og den nære familie. Derfor er det glædeligt, at meget af det, der bekymrer mange, viser sig at være myter, der ikke holder til en nærmere undersøgelse. Kernerfamilien for eksempel er ikke spor død, og langt de fleste børn bor sammen med begge deres forældre i hele barndommen.

Men der er grund til at være på vagt, når en spørgeskemaundersøgelse fra Institut for Folkesundhedsvidenskab fra 1998 viser, at over en fjerdedel af danske børn og unge mener, de har det elendigt.

Alligevel er det forkert at se på børnefamilierne som én stor socialt svag gruppe, hvor alle har brug for samme omfattende sociale foranstaltninger. Familierne er vidt forskellige og har derfor også vidt forskellige behov.

Den vigtigste forpligtelse, velfærdssamfundet har over for alle børnefamilier, er at sørge for ordentlige rammevilkår. Det er især det, CD er optaget af, for at gøre det godt for mange flere at være barn eller ung i Danmark.

Flexible pasningsmuligheder

Langt de fleste danskere vil gerne uddanne sig og både gå på arbejde og have børn. Det er samtidig i samfundets interesse, fordi arbejdsmarkedet skal fungere og har brug for veluddannet og tilstrækkelig arbejdskraft. Derfor er det nødvendigt at tilbyde flexible pasningsmuligheder til en overkommelig betaling.

Det ændrer ikke ved familiens helt centrale rolle for børnene. Det

er her, de får grundlæggende omsorg og den kærlighed og tryghed, der gør dem til harmoniske og følelsesmæssigt stærke mennesker. Det er forældrene, der fra børnenes tidligste år skal sætte rammer og give værdier. Det er forældrenes hovedansvar at give børnene de forudsætninger, der er nødvendige for en god skolestart. Men også daginstitutionerne har et naturligt medansvar for børnenes udvikling og trivsel i førskolealderen. Forældrebestyrelserne i både kommunale ordninger og selvejende institutioner sikrer forældrenes indflydelse.

CD mener ikke, det er nok at interessere sig for antallet af pasningspladser. Danmark har verdensrekord i børnepasning, når man ser på antallet af institutionspladser og den tid, børnene tilbringer der. Derfor må man i mindst lige så høj grad interessere sig for kvalitet og indhold i de forskellige tilbud, der gives til børn og deres forældre. Det gælder også folkeskolen, som CD ønsker at give en tiltrængt vitaminindsprøjtning med bedre tid og en helt anden tilrettelæggelse af skoledagen. Ingen skal stresses sig igennem madpakken, og børnene kan bruge eftermiddagstimerne i skolen til aktiviteter med helt andre og mere spændende perspektiver end blot pasning i en skolefritidsordning.

Familiepolitik og arbejdsmarkedspolitik

Mange forældre siger, de har svært ved at få tiden til at slå til. Nogle mener faktisk, det er det største problem. Men det er hverken

længere ferier, mere orlov eller generelle arbejdstidsforkortelser, der er brug for. Problemet er efter CD's opfattelse meget mere at få hverdagen til at hænge sammen. Stress og manglende tid går nemt ud over alle de små og store ting, der hører til at være en familie. Hyggen ved den fælles aftensmad, højtlesning af den gode historie, legen, samtalen, fælles gøremål og oplevelser.

Folk kan selv gøre meget og prioritere den tid højt, de tilbringer sammen med børnene. Men lovgivning og arbejdsmarked skal hjælpe med til, at far og mor kan leve et godt liv med både familie og arbejde. CD mener, det er umuligt at holde familie- og arbejdsmarkedspolitik adskilt. De to ting kan ikke løsrives fra hinanden, og lovgivningen må tage mest muligt hensyn til begge parter.

Der skal naturligvis være gode muligheder for barselsorlov. Børnepasningsorlov efter aftale med arbejdsgiveren ønsker CD også bevaret, gerne med mere fleksibilitet. Men samtidig ønsker CD at udvikle attraktive alternativer til børnepasningsorloven. Forældrene skal have valgmuligheder, og arbejdsmarkedet må gøres så fleksibelt som muligt.

Nogle ville foretrække regulært deltidsarbejde i en periode frem for orlov, hvis blot vilkårene blev indrettet efter det. CD foreslår for det første mulighed for deltidsbetaling i daginstitutionerne. For det andet foreslår CD en dagpenge-garanti for den far eller mor, der går på deltid i en bestemt periode efter aftale med arbejdsgiveren. Ved at bevare

sin status som fuldtidsforsikret har man trygheden ved stadig at være sikker på fulde dagpenge som minimumsindtægt, hvis man skulle miste sit arbejde. Gevinsten ved deltid er mere tid til børn og familie, uden at kontakten med arbejdet går tabt.

CD foreslår endvidere en opsparringsmodel for yngre mennesker, for hvem den fremtidige pension ikke er det mest påtrængende problem, og som måske endda gerne vil arbejde mere end 37 timer om ugen. Inden for et bestemt maksimumsbeløb bør man kunne spare op med fradrag og hæve pengene til en lempelig beskatning i en periode med nedsat arbejdstid eller orlov.

Med CD's forslag til større fleksibilitet og flere valgmuligheder vil man langt bedre kunne planlægge livet som børnefamilie og være mere trygge ved at gå ned i arbejdstid.

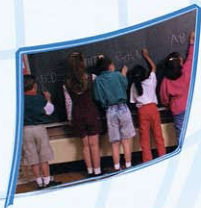
Børn skal beskyttes

Lovgivningen skal i enhver henseende beskytte børn. Vi skylder den bedre indsats over for de velfærdstruede børn, der er udsat for omsorgssvigt og dårlige levevilkår. Og især for at undgå tragiske over-

greb, er der behov for bedre forebyggelse. I særlige tilfælde kan det være nødvendigt at tvangsfjerne et barn allerede ved fødslen. Seksuelt misbrug af børn, mishandling og vold skal der gribes ind over for så hurtigt og effektivt som overhovedet muligt. Det kræver opmærksomhed fra alle voksne, der omgås børn, så man kan skride ind i tide. Hensynet til barnets tarv skal tages dybt alvorligt.

Det gælder også, når forældre skilles og går hver til sit. Det må være de voksne, der har pligt til at tale sig til rette, så spørgsmål om forældremyndighed og samvær ikke udvikler sig til traumatiske oplevelser for et barn. Barnets principielle ret til begge forældre skal respekteres.

En god opvækst i trygge familieomgivelser, god skolegang og uddannelse er den bedste garanti for, at folk senere i livet kan klare sig selv og har overskud til også at interessere sig for, hvordan det går andre. Det er forudsætningen for at have et velfærdssamfund.

En helt ny folkeskole

Folkeskolen – alles skole

Folkeskolen er samfundets tilbud til alle forældre om at få deres børn undervist på et fælles kulturgrundlag. Alle må derfor kunne stole på, at begrebet folkeskole er en form for varemærke med landsdækkende kvalitetsgaranti, og at undervisningen har samfundets blåstempling som indgang til det næste led i uddannelsessystemet.

Da børn jo er vidt forskellige, skal de naturligvis ikke undervises ens. Folkeskolen skal derimod sikre alle børn lige muligheder for at udvikle evner og potentiale bedst muligt.

Også skolerne er vidt forskellige. Det kan ikke undgås. Men forskel-

ligheden må ikke blive så stor, at eleverne faktisk ikke længere får de lige muligheder, og forældrene føler sig usikre på, hvad de kan forvente af folkeskolen. En vis landsdækkende ensartethed er nødvendig for at kunne tale om en folkeskole. I forbindelse med kvalitetsudvikling af folkeskolen mener CD, der er brug for central fastlæggelse af mål og minimumskrav, der følges op af evalueringer. Alt sammen skal det være med til at skabe en slags varediklaration, som forældre og elever kan forholde sig til.

Folkeskolen skal først og fremmest give eleverne de grundlæggende kundskaber og færdigheder, alle har brug for. Især i de traditionelle skolefag som dansk, matematik, historie og fremmedsprog.

Informationsteknologien har i folkeskoleloven en helt central rolle og skal integreres i alle fag. Oven i det skal eleverne også lære arbejdsmetoder og samarbejds- og omgangsformer. De skal kunne løse opgaver selvstændigt eller i samarbejde – og kunne begå sig fornuftigt mellem andre mennesker.

Folkeskolen fremstår desværre mange steder nedslidt. Og desværre har internationale undersøgelser vist, at den danske folkeskole ikke gør det godt nok på så grundlæggende områder som læsning og matematik. Forældrene har hovedansvaret for børnenes opdragelse. Men flere og flere opgaver er blevet lagt over på skolen, også pasning i

skolefritidsordningerne. Danmark har i dag faktisk verdensrekord i børnepasning – men til gengæld bundrekord i Europa i undervisningstid!

Efter CD's opfattelse trænger folkeskolen som helhed alvorligt til en vitaminindsprøjtning. Skolen skal have helt anderledes muligheder for at udfolde sig i overensstemmelse med behovene i det moderne samfund.

Det skal være spændende at gå i skole

Skolen har brug for mere tid. Derfor foreslår CD en skole med tilbud dagen igennem. Det er ingen naturlov, at skoledagen skal splittes op i lektioner à 45 minutter, eller at skemaet skal være det samme hver eneste uge året rundt. Med en omfordeling af undervisningstiden og ved at lade lærerteams undervise to eller flere klasser sammen, kan undervisningen tilrettelægges langt mere fleksibelt ud fra pædagogiske hensyn.

Det er heller ingen naturlov, at lærerne kan gå hjem, når der ikke er flere timer på skemaet. Skolens bygninger og faciliteter skal bruges hele dagen, så undervisning, læring, leg og pauser kan kombineres i nye mønstre uden den stærke opsplitning, der skaber mere forvirring end helhed i børnenes hverdag.

Det er umuligt at opfylde alle kravene om forbedringer og mere hensyn til den enkelte, hvis man ikke vil give tid til faglig fordybelse og kreativ udfoldelse. Derfor mener CD,

det er oplagt at bruge eftermiddagstimerne til noget, der både er interessant og styrker indlæringen – frem for blot pasning i en skolefritidsordning. Skolen skal være åben som et samlingssted, hvor eleverne kan få hjælp til lektierne, gå i en slags læsehjørnet, surfe på internettet eller vælge andre spændende, kreative tilbud.

Det er ikke bare for sjov

Det er sjovt at kunne noget, men ikke altid sjovt at lære det! Uden for skolen kender alle børn til at mase og øve sig for at få lært at fløjte eller spille yo-yo. Der er ingen lette genveje til det at lære, og det kræver dygtige begejstrede lærere, når eleverne skal motiveres. Det er også vigtigt at engagere forældrene – ikke alene i deres eget barns skolegang, men gerne i hele skolens virke.

Der skal stilles krav, som skal opfyldes af alle – arbejdsro i klassen, fremmøde til tiden, aflevering af opgaver – og der skal stilles krav i undervisningen, som er tilpasset den enkelte elevs behov. Et af undervisningens største problemer har altid været elevernes forskellighed. Nogle er såkaldt boglige, andre er det ikke. Derfor skal undervisningen tage udstrakt hensyn til den enkelte elev.

De første år

Det er vigtigt at få godt begyndt. I førskolealderen skal der derfor sættes mere på at forbedre børnenes forudsætninger ved skolestart. Så snart et barn er parat til det, skal undervisningen starte i både læsning og matematik – begge fag behøver mere tid. Børnehaveklassen må derfor gøres til en obligatorisk indskolingsklasse. I børnehaveklassen skal undervisningen hurtigst muligt differentieres, og lærer og pædagog må i fællesskab finde ud af, hvor langt den enkelte er i sin udvikling.

CD ser gerne, at lærere og pædagoger samarbejder, men undervisningen i skolens fag er en læreropgave, der kræver en læreruddannelse.

De følgende år

Prøver, karakterer og eksamen skal være en naturlig del af skolen. CD mener, eleverne har krav på at få deres standpunkter vurderet, og bedømmelse med karakterer bør starte i 7. klasse.

Eleverne skal tidligt gøres trygge ved småprøver og samtale om de resultater, de opnår, så de sammen med forældrene hjælpes til at se, hvor der skal gøres noget ekstra – og senere konstatere, at der kommer noget ud af det. Det er med til at ansvarliggøre eleverne over for skolearbejdet.

Deling af eleverne i boglig og ikke boglig retning ønsker CD ikke at genindføre. Til gengæld er det en betingelse, at undervisningsdifferentieringen fungerer, og at man bruger – og der skal stilles krav i den enkelte klasse eller på tværs af klassetrin. Formålet er, at den enkelte elev når så højt et niveau, som evner og muligheder tillader. Ingen må holdes tilbage, og der skal sættes ind med hjælp til dem, der har vanskeligheder indlæringsmæssigt eller socialt. Det er en betingelse for ro i undervisningen, at eleverne får de udfordringer, de har brug for.

Meget tyder på, at der ikke gøres nok for problemet ordblindhed. En tidlig indsats kan afhjælpe

virkningerne af et læsehåndicap, og problemet trænger til at synliggøres.

Har vi råd?

Modernisering af bygninger, indkøb af computere, efteruddannelse af lærere og så videre koster mange penge. De midler, der allerede er til rådighed, kan udnyttes bedre. Og der kan opnås betydelige besparelser på pasningsordningerne i CD's model. Men CD mener ikke, man undgår at investere i folkeskolen, hvis man mener noget alvorligt med at gøre den bedre. Topkvalitet i uddannelserne er en betingelse for, at arbejdsmarkedet kan fungere, og CD mener, at folkeskolen er det sted i uddannelsessystemet, hvor investeringer giver det største afkast.

Fleksibelt arbejdsmarked

Danmark er et effektivt samfund, og vi danskere er kendt for at være effektive og flittige. I dag er situationen heldigvis, at langt de fleste i den erhvervsaktive alder har et arbejde. Alligevel er for mange uden for arbejdsmarkedet, mens andre arbejder alt for meget.

Spørgsmålet er, om vi måler effektivitet på den rigtige måde. Det er jo ikke særlig effektivt, hvis alt for mange ender på et sidespor, og deres evner ikke udnyttes. Eller at mennesker bliver nedslidte i for tidlig en alder til fordel for kortsigtede økonomiske gevinster. Det er ikke en værdig måde at behandle mennesker på, og det koster samfundet mange penge til offentlig forsørgelse og for eksempel udgifter til medicin og hospitalsindlæggelser.

Derfor skal arbejdsmarkedet og samfundet have helhed i højere grad

tage hensyn til den enkeltes arbejdsevne og livssituation. Et fleksibelt arbejdsmarked er desuden nødvendigt for at fastholde og udbygge velfærdssamfundet i fremtiden.

Tid til det hele

CD ønsker et arbejdsmarked, der gør det muligt at leve et godt liv med både familie og arbejde. Det kan fleksibel tilrettelæggelse af arbejdet medvirke til. Derfor er der perspektiv i at udvikle informations-teknologiske hjemmearbejdspladser, så man kan arbejde hjemme nogle dage om ugen. Det vil give for eksempel småbørnsforældre mulighed for at være mere sammen med deres børn, når de selv kan tilrettelægge arbejdsdagen. Desuden vil den tid, man sparer til transport, kunne bruges til familieliv eller fritidsaktivitet.

Nedsat arbejdstid og orlovsordning er et andet muligheder, som CD er tilhænger af og gerne vil videreudvikle. Den nuværende børnepasningsorlov, synes mange, er for dyr. CD har derfor foreslået en særlig opsparingsordning med lempeligere beskatning for yngre mennesker, der endnu ikke har pensionen som det mest påtrængende problem. Opsparingen skal kunne bruges til supplerende af indkomsten ved børnepasningsorlov eller til en periode med uddannelse.

Uddannelse er en vigtig forudsætning

Danmark har brug for en høj uddannet arbejdsstyrke, der løbende efteruddanner sig. En inspirerende folkeskole er forudsætningen

for, at de unge får appetit på at uddanne sig og læse videre. I dag får lidt under en fjerdedel af en ungdomsårgang stadig ikke en kompetencegivende uddannelse. Det er spild af ressourcer. Derfor vil CD udvikle folkeskolen, så den både bliver mere spændende og mere tidssvarende.

CD er et af partierne bag den ny videre- og efteruddannelsesreform for voksne. Reformen sigter primært på at forbedre de kortuddannedes muligheder for at videre- og efteruddanne sig. Til gengæld må virksomhederne betale mere til indsatsen for de bedre uddannede og til den mere virksomhedsrettede undervisning. Reformen indfører også nye brugervenlige diplom- og masteruddannelser, der skal sammensættes af selvstændige, kortvarige moduler.

Aktiv Arbejdsmarkedspolitik

CD var med til at indføre den første arbejdsmarkedsreform, der brød med den hidtidige mere passive arbejdsmarkedspolitik ved at stille større krav til de ledige sammen med bedre tilbud om jobtræning, aktivering og uddannelse. Fuldt beskæftigelse for alle er et mål, men CD mener ikke, at fuld beskæftigelse kan opnås alene med de nuværende midler.

Aktiveringstilbuddene skal forbedres. Der er stadig for mange eksempler på dårlig tilrettelæggelse og aktiveringstilbud, som ikke tager hensyn til den lediges egne ønsker, erfaringer og kvalifikationer. Derfor ønsker CD dels, at udlicitere flere af

Arbejdsformidlingens opgaver og dels, at de ansatte skal aflønnes efter, hvor mange ledige de får i reel beskæftigelse.

Danmark er allerede i dag et højteknologisk samfund, og kravene til mange job er stigende. Derfor er det vigtigt med uddannelse og efteruddannelse. Men samfundet skal også give muligheder til dem, der ikke kan leve op til de høje uddannelseskrav eller klare et fuldtidsjob på almindelige vilkår til normal løn. Derfor har CD kæmpet for de ordninger, der er beskrevet nedenfor – jobfradrag, hjemmeservice og servicejob.

Jobfradrag – en skattelettelse til lavtlønnede

Mange kan ikke sælge deres arbejdskraft til de høje danske mindstelønninger. Derfor bliver en masse servicejob i virksomhederne og i hjemmene ikke udført, og mange – ikke mindst flygtninge og indvandrere – presses ud i arbejdsløshed. Derfor mener CD, at vi må finde en model gennem skattesystemet og overskomster på arbejdsmarkedet, der gør servicen så billig, at både virksomheder, børnefamilier og ældre har råd til at betale den.

CD har foreslået et ekstra fradrag i arbejdsindkomsten. Med et såkaldt jobfradrag skal det kunne betale sig at tage et servicejob til 70-80 kroner i timen, fordi den disponible indkomst efter skat svarer til en timeløn på 90-100 kroner.

HjemmeService

HjemmeService er blevet en kæmpesucces for de mange, der er kommet i arbejde eller har startet egen virksomhed – og for dem, der har fået rengøring og havearbejde udført til en overkommelig betaling. CD ønsker at fastholde og også gerne udvide ordningen til lettere reparationer og vedligeholdelse af boligen.

Servicejob – til personer over 48 år

CD fik i forbindelse med finanslov 2000 indført servicejob især rettet mod pleje- og omsorgssektoren, hvor der mangler hænder til at tage fat. Ideen er at gøre det muligt for langtidsledige over 48 år at opnå ordinær beskæftigelse i stedet for bevidstløs opbevaring indtil pensionsalderen. Staten yder et tilskud på 100.000 kroner om året til en arbejdsgiver, der ansætter en ledig på almindelige løn- og arbejdsvilkår.

Et godt arbejdsmiljø betaler sig

Selv om Danmark har et højt niveau for arbejdsmiljø, er det stadig ikke godt nok. Forskningsindsatsen inden for arbejdsmiljøproblemer og forebyggelse, er simpelthen for kortsigtet og usystematisk på grund af mange små klat-bevillinger. Det skal der ændres på. Samtidig skal forskningsresultaterne formidles meget bedre. Der skal opstilles konkrete mål for forbedring af arbejdsmiljøet, som skal følges op af evalueringer, og ude på arbejdspladserne skal der arbejdes aktivt med forebyggelse af stress og usund levevis.

CD ønsker, at arbejdsmiljøpolitikken så vidt muligt udvikles i samarbejde mellem arbejdstagere og arbejdsgivere. Mange arbejdsbetingede lidelser og arbejdsulykker kunne forhindres, hvis blot arbejdsmiljøloven blev overholdt. Overtrædes loven skal bøderne være så store, at man ikke kan betale sig fra et dårligt arbejdsmiljø. Samtidig skal reglerne indrettes, så de små virksomheder ikke belemres med unødige administrative og økonomiske byrder.

CD tager afstand fra generelle arbejdsmiljøgifter for virksomhederne. CD foreslår i stedet at etablere netværk af små, mellemstore og store virksomheder, som

skal udveksle erfaringer og eksempler på et godt arbejdsmiljø. Til gengæld må erhvervslivet vise social ansvarlighed og vilje til at skabe et rummeligt arbejdsmarked med plads til dem, der ikke har en fuld arbejdsevne.

Forbud mod aldersdiskrimination

50 år – fyret og færdig. Stadig flere mennesker oplever, at det næsten er umuligt at komme tilbage på arbejdsmarkedet på grund af alderen. CD mener, at det er en uværdig måde at behandle mennesker på. Der er behov for erfaren arbejdskraft fremover. CD støtter derfor et EU-direktiv om forbud mod diskrimination på grund af alder, som inden længe bliver en del af dansk lovgivning.

Ældrepolitik i tide

Det grå guld

Vi ved, at antallet af ældre over 65 år vil stige betydeligt om 10-20 år, og det har skabt frygt for, at der ikke kan blive råd til at bevare efterløn og folkepension. Nogle mener derfor, man bør afskaffe efterlønnen for at tvinge de ældre til at blive længere på arbejdsmarkedet. Det ønsker CD ikke. Ingen skal tvinges til at blive ved længere, end de har kræfter til.

CD vil langt hellere gøre det meget mere attraktivt at blive længere på arbejdsmarkedet. Først og fremmest må virksomhederne selv i gang med en holdningsændring, så man kommer væk fra fordomme og vane-tænkning. Der er brug for en helt ny seniorkultur, der værdsætter de ældre medarbejders viden og erfaring. CD ønsker mulighed for fleksibel tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, både hvad

angår alder og arbejdstid, og de ældre må ikke diskrimineres med hensyn til efteruddannelse.

Det afgørende er ikke, hvor mange der er i arbejde hvor længe. Det er derimod værdien af produktionen, og mulighederne for at få den afsat. Det kræver et velfungerende erhvervsliv, der kan tjene pengene hjem. Desuden vil fremtidens ældre i langt højere grad have sparet op til alderdommen på en pensionsordning.

Planlægning i tide

Når nu vi ved, at antallet af ældre vil stige, mener CD, det offentlige må planlægge i tide, ikke mindst på boligområdet. For eksempel er de situationer helt uacceptable, hvor ældre, der har været på sygehus, ikke kan udskrives, fordi kommunen ikke har et tilbud til dem. Der er tale om kassetænkning, som CD er stærkt imod. Selv om amtet nu kan "straffe" kommunen og kræve betaling for pleje af den patient, der burde have været udskrevet, går det stadig ud over livskvaliteten for det menneske, der venter.

Den enkelte må også selv i god tid planlægge den tredje alder. Det

er grundlæggende vores eget ansvar. Så mange som muligt må allerede fra de unge år spare op på en pensionsordning, og man skal vælge sin ældrebolig i tide, mens man har kræfter til at flytte til noget mindre og mere ældreegnet. Derfor bør kommunerne tilbyde en ældreboligrådgivning, som kan give individuel vejledning om muligheder og give gode råd om juridiske og økonomiske spørgsmål.

Behovene er vidt forskellige

CD lover ikke milliarder til højere pension eller bedre ydelser til alle. De ældre er vidt forskellige og har derfor forskellige behov, og det fordrer et varieret tilbud til denne gruppe. Dog bør der vises særlige hensyn til de svageste ældre.

Der er eksempelvis brug for et varieret udvalg af boligformer til de ældre. Trods et tilsyneladende rimeligt helbred er der faktisk nogle, som ønsker at komme på plejehjem, eller omsorgsbolig, som CD ønsker at kalde de moderne plejehjem. Der skal sættes på disse omsorgsboliger i et beskyttet bo- og levestil, og der skal i så vidt udstrækning som overhovedet muligt være plads til møbler og ejendele, som beboeren holder af og har være omgivet af i sit hidtidige liv. I stedet for at lægge så meget vægt på sygdom og handicap bør man i stedet se mere på en samlet vurdering af ansøgeren og på hvad hun/han kan, når der skal tildeles en omsorgsbolig. Endvidere mener CD, at målet må være en fritvalgsordning å la det frie sygehusvalg.

Med hensyn til den egentlige omsorg mener CD, at den enkel-

tes behov her og nu bør imødekommes bedre. Det kræver, at den ældre selv får mulighed for at vælge mellem tilbuddene, og at den ældre og hjælperen sammen finder ud af det øjeblikkelige behov, og hvor der lægges mindre vægt på aftaleskemaer og stive standarder. For medarbejderne betyder det en mere nuanceret og kvalificeret måde at arbejde på, som kan være med til at gøre omsorgsområdet mere attraktivt og give den ældre større tilfredshed med hjælpen fra kommunen.

Almindelig praktisk service i henhold til aftaleark og servicedeclarationer er velegnet til udførelse af hjemmeservice eller til udlicitering. Men går ambitionsniveauet i retning af medmenneskelighed og bløde værdier, kræver det andre arbejdsmetoder, som ligger på grænsen mellem, hvad det offentlige bør tage sig af, og hvad der egner til privat løsning.

Uddannelse, udvikling og viden

Et varieret tilbud stiller større krav til ældresekretoren, og der skal derfor sættes ind på flere fronter. For det første skal lederne på ældreområdet uddannes bedre og på en måde, der svarer til det krævende og ansvarsfulde job. For det andet skal social- og sundhedsassistenternes uddannelse ændres og opgraderes for at få flere engagerede ansøgere og for at gøre flere interesserede i at gå videre fra hjælperniveauet til assistentuddannelse. Som supplement til det normerede personale bør der oprettes servicejob i omsorgssektoren for at få mere tid og flere hænder til omsorgsopgaver.

Endvidere er det vigtigt at opprioritere geriatrien – altså det lægelige speciale i de ældres sygdomme – som i dag spiller en alt for svag rolle. CD ønsker, at der etableres en distriktsgeriatri, som organiseres med udgående teams, der kan have

til huse på et sygehus og bestå af fagpersoner med forskellig baggrund – læge, sygeplejerske, socialrådgiver eller tilsvarende. Formålet er både at få mere trykke og tilfredse patienter og spare sengedage på sygehuse, herunder meningsløse indlæggelser, fordi kommunen mangler tilbud.

Livskvalitet

Når man ikke længere er på arbejdsmarkedet, føler mange det som en dramatisk ændring, hvor man mister betydning og selvværd. Også derfor er en gradvis tilbage-trækning at foretrække. Det er vigtigt, at både det offentlige og private organisationer eller foreninger sørger for mødesteder og et varieret tilbud om aktiviteter for de ældre medborgere.

Sund kost og motion betyder meget for helbredet, men så sandelig også for livsglæden. Så længe man har noget af sin mobilitet i behold, gælder det om at komme ud og være i selskab med andre. Derfor foreslår CD, hvor der er mulighed for det, at kommunen som alternativ til den udbragte måske dybfrosne mad, uddeler spisebiller til små hyggelige spisesteder. På den måde kan den varme mad i hyggeligt selskab med andre blive noget, man ser frem til. Det bedste værn mod

ensomhed, svækkelse og sygdom er aktiv livsudfoldelse.

Om at dø med kærlig pleje i vante omgivelser

En positiv effekt af Plejebosagen var, at søgelyset blev rettet imod de svage gamle, der er sengeliggende i den sidste tid før døden. Det er en balancegang, hvor det er væsentligt at respektere den enkelte patients ønsker. Situationen kræver indsigt og forståelse hos plejepersonalet, og ledelsen har et stort ansvar for, at reglerne, der bør være så klare som muligt, administreres korrekt samtidig med, at der kan foretages fornuftige skøn.

Det er vigtigt, at ikke alene patienten, men også personalet og de pårørende ved eller fornemmer, at holdningen til smertestillende medicin er liberal til sidst. Samarbejde med et hospiceteam fra et hospice i nærheden kan i den situation være en god idé.

Human udlændingepolitik

Dansk grundholdning

Danmark må gerne være kendt som det rige land, vi er. Meget gerne endda. Men vi danskere skal også kendes på, at vi har tanke for andres fattigdom og nød og ikke viger tilbage for at dele noget af rigdommen med andre. Det har vi tradition for i god overensstemmelse med det danske menneskesyn.

En sådan grundholdning stopper ikke ved landegrænsen, og Danmark kan ikke lukke sig ude fra den internationale virkelighed. Derfor har vi tilsluttet os internationale aftaler og konventioner, som dansk lovgivning skal leve op til.

Danmark er da også blevet kendt og respekteret for sin humanitære holdning. Ikke alene i flygtningepolitikken, men også når det gælder niveauet i u-landsbistanden, der samtidig er en væsentlig del af vores sikkerhedspolitik. Det kan vi være stolte over.

De fleste danskere er enige om, at vi skal hjælpe folk i nød. Alligevel er temaet påtrængende, ængstelsen er stor - og harmen ikke mindre, når talen falder på illegale flygtninge, utilsigtet store sociale ydelser eller den helt uacceptable opførsel hos nogle få rundt omkring. Hvor meget skal vi finde os i? Det store flertal af danskerne har et kristent og humant menneskesyn, men vi må naturligvis kræve samme respekt for love og regler af andre, som vi kræver det af os selv.

Der må være en grænse

For at holde balancen og opretholde forståelsen i befolkningen, må der være grænser. Ingen ønsker at føle sig snydt eller misbrugt.

Det er menneskeligt forståeligt, at fattigdom og udsigten til et liv uden håb for ens børn kan føre til ønsket om at bryde op og søge et bedre liv i et rigt land. Men hverken Danmark eller Europa kan bære folkevandringer, hvor millionvis af fattige søger hertil. Derfor er u-landsbistanden fra både os og den øvrige vestlige verden helt nødvendig for, at så mange som muligt kan hjælpes til en bedre tilværelse i deres eget hjemland.

Anderledes forholder det sig med krigsramte og/eller forfulgte flygtninge. Hvor det lader sig gøre, bør de hjælpes så tæt på deres hjemland som muligt. Dette gælder da også for mere end 90 procent af verdens flygtninge. Men det er uundgåeligt, at der også kommer flygtninge hertil.

I den situation er Danmark forpligtet af internationale aftaler om at give asyl, hvis en række betingelser er opfyldt. Sådan skal det være. Vi skal fortsat hjælpe disse mennesker til så vidt muligt at vende tilbage til hjemlandet, men det er uundgåeligt, at der er flygtninge, der må blive. Dem må vi hjælpe til en tilværelse på lige fod med danskerne.

Desværre er tonen i debatten blevet unødigt skarp. Der udtrykkes holdninger og bruges udtryk, som er langt mere umenneskelige end for blot få år siden. Det kan vi ikke være bekendt, og man må spørge, hvorfor?

De uløste problemer

Alt for mange ved ikke, hvor meget der egentlig skal til for at opnå asyl.

Mange af de stramninger, Folketinget har gennemført i de senere år, er knap nok opfattet i befolkningen. Det er ofte mangel på almindelig information og viden om fakta, der skaber modvilje. Og det er tit manglende kendskab til andre kulturer, der skaber mistro.

Men hertil kommer alle de uløste praktiske problemer. Der er børnene af udenlandsk oprindelse, der ikke kan tale dansk, når de starter i skolen – det nærmer sig mishandling af disse børn, og det forringer undervisningen for de dansktalende. Der er den ulige fordeling af tosprogede børn på vore skoler. Der er den ulige fordeling af flygtninge og indvandrere i vore kommuner. Der er de få unge af indvandreroprindelse, der opfører sig helt uacceptabelt efter enhver målestok. Der er de få tilfælde, hvor der er uddelt skyhøje beløb i social hjælp – fordi reglerne er udformet efter danske normer, og der ikke i tide er taget højde for andre kulturers familiemønstre. Der er arbejdsløsheden, der er alt for høj blandt folk af udenlandsk oprindelse – for slet ikke at tale om de unge under uddannelse, der ikke får en praktikplads, fordi deres navn er anderledes.

Debatten

Alle disse forhold skal der tales om. Hvis noget går skævt, skal det påpeges. Alle oplysninger skal lægges frem og være tilgængelige, så folk kan sætte sig ind i dem. Det er forudsætningen for at skelne mellem fakta og myter og for at få noget gjort ved tingene.

Hvad man derimod ikke må, er at give flygtninge eller indvandrere skylden for problemer, de er uden skyld i. De er kommet hertil i kraft af internationale aftaler og de regler, som vi danskere selv har fastlagt. De bor, arbejder, uddanner sig og får sociale ydelser i kraft af den planlægning, som danske myndigheder har ansvaret for. Forbryder en herboende udlænding sig til gen-

gæld imod lov og ret, må det danske samfund naturligvis reagere og i grove tilfælde skride til udvisning.

CD har til enhver tid deltaget flittigt i debatten om alle disse ting.

Holdningerne er velkendte. Flygtninge, der opholder sig lovligt her i landet, skal mødes med samme hensyntagen og respekt som medmennesker af dansk herkomst. CD siger klart ja til integration, og et lige så klart nej til krav om, at herboende udlændinge skal opgave deres egenart og kultur. Fraskærer man mennesker deres rødder, så hindres de i at vokse.

Løsninger

Den 18. maj 2000 vedtog et politisk flertal i Folketinget en revision af udlændingeloven, der ændrede reglerne for familiesammenføring. Det overordnede formål med loven var at sikre en bedre integration af de familiesammenførte og forhindre ægtefællesammenføring ved tvangsægteskaber.

CD kan ganske vist tilslutte sig intentionerne, men er derimod ikke enig i måden, hvorpå man vil opfylde målene. Der er tale om unødvendige stramninger, der ikke indeholder dispensationsmuligheder. Og desværre har en lang række sager efterfølgende vist, at regeringens udlændingepolitik netop mangler dispensationsmuligheden, så de umenneskelige sager kunne undgås. CD mener, at udlændingepolitikken er blevet inhuman.

Naturligvis er CD ikke tilhænger af tvangsægteskaber. Vi havde meget hellere set, at der gennem sociallovgivningen skabes mulighed for at yde hjælp eller beskyttelse til de unge. Man kunne forestille sig,

at der i amtsregi etableres udrykningskorps eller konfliktløsningsråd med repræsentanter for socialforvaltningen, psykologer, indvandrersamfund og SSP.

CD mener, at EU bør samordne medlemslandenes flygtninge- og indvandrerpolitik, så opgaver og ansvar fordeles ligeligt. Dette er i lige høj grad både en fælles og en rent dansk interesse.

Forsvaret

Et forsvarligt forsvar

Magtforholdene i verden bestemmer, hvor og hvornår de demokratiske lande i fællesskab tvinges til at forsvare deres fred og frihed med militære midler.

Forsvaret kommer ind i billedet der, hvor fredelige midler ikke kan forhindre andres anvendelse af militær magt. Først og fremmest naturligvis hvis selve Danmark trues, men sandelig også hvis freden i Europa eller verdensfreden er på spil. Fred er en livsvigtig dansk interesse. Dertil kommer de vigtige civile opgaver, som forsvaret udfører ved overvågning, ulykker og katastrofer.

Den aktuelle forsvarspolitiske situation

Afslutningen af den kolde krig og opløsningen af Sovjetimperiet ændrede afgørende forholdene for Danmarks forsvar. Flertallet af de lande, som tidligere
intest træne-

de i at angribe blandt andre Danmark, har nu demokratiske styreformere. Nogle er blevet medlem af NATO, og vi forbereder sammen med dem et fælles forsvar. I dag er der ingen overhængende risiko for nye krige i Europa, men de ustabile forhold i verden gør det klogt at være forberedt på nye trusler.

Varslet vil ikke længere være timer eller dage, men måneder eller år. Derfor er det blevet muligt at indsætte uddannede soldater og moderne krigsmateriel til beskyttelse af fred og frihed uden for NATO-området.

Fredsbevarende opgaver

De konfliktforebyggende, fredsbevarende og fredsskabende opgaver har stor værdi, som situationen er i dag, hvor der hverken foreligger en umiddelbar militær trussel mod Danmark eller mod NATO i det hele taget. CD mener:

- De opgaver, danske hærstyrker påtager sig, skal primært ligge inden for Europa eller dets nærområde. Kun en global stormagt kan påtage sig at uddanne soldater til indsats under

alle tænkelige geografiske og klimatiske forhold.

- Det materiel, der anskaffes til dansk forsvar med henblik på fredsbevarende opgaver, skal kunne anvendes i forbindelse med løsningen af NATO's og Danmarks primære forsvarsopgave.
- Ud over det egentlige formål med den fredsbevarende aktion er det en uvurderlig gevinst, at danske soldater på den måde får erfaring.
- Udgifter forbundet med fredsbevarende opgaver kan om nødvendigt afholdes over ekstrabevillinger til forsvaret.

NATO

I CD's formålsparagraf er et af de fem punkter, at CD arbejder for:

- Det bedst mulige sammenhold mellem alle lande med demokratisk styreform med udgangspunkt i Det atlantiske Fællesskab.

CD har siden sin stiftelse i 1973 kæmpet for, at Danmark skulle være et fuldgældigt medlem af NATO. Medlemskabet tager vi måske for givet i dag, men det er ikke længe siden at flere partier end i dag var imod, at Danmark indgik i NATO's forsvarsalliance.

Dansk forsvar skal fortsat betale for det, man kan kalde for en slags forsikringspræmie til NATO ved at deltage i det integrerede NATO-forsvar med de styrker af alle tre værn, som landets størrelse og økonomi berettiger. De danske styrker skal have en uddannelse og et materielssystem, der i kvalitet

fuldt ud er på højde med det, tilsvarende lande i NATO råder over.

Danmarks forsvarsbudget er med det seneste forsvarsforlig skåret så meget ned, som det er forsvarligt. Vi har så at sige allerede hævet fredsdividenden. CD mener ikke, der er grundlag for yderligere nedskæringer.

NATO og Danmark skal naturligvis ikke være rustet til tænderne som under den kolde krig, men ingen kan garantere for evig fred i Europa og dets nærområde. I vor turbulente tid kan forholdene hurtigt ændre sig. Derfor opretholder NATO kampklare styrker, og det skal Danmark også. Danmark må være rede til at deltage med enheder fra alle tre værn og også med materiel som for eksempel krigsskibe, der er egnede til indsats uden for dansk nærområde.

Vil man være med i en alliance – og det har Danmark stor fordel af – så må man være et fuldt ud troværdigt og helhjertet medlem. Samarbejde bygger på tillid.

Når de danske EU-forbehold om nogle år kommer til folkeafstemning, ønsker CD samtlige forbehold – altså også det, der gælder fuld deltagelse i forsvarsanliggender – ophævet. Danmark er bedst tjent med at være med, når EU-landene træffer afgørelse i spørgsmål om forsvaret og med til at have mulighed for at deltage i eventuelle europæiske indsatser.

Den fulde deltagelse bør også gælde vor kommende stillingtagen til et muligt missilskjold som foreslået af USA. Afgørelsen om et sådant muligt våben bør træffes inden for NATO-alliancen. Det er dér, at art, omfang og fremgangsmåde skal aftales. Som udgangspunkt har CD

en positiv holdning til enhver type af våben, hvis klare formål er forsvar imod eventuelle angribere.

Forsvaret af det danske territorium

Med NATO-udvidelsen vil grænserne for forsvarsområdet ligge langt borte fra Danmark. Kommende konfliktområder kan dukke op øst eller syd for NATO's område. Men den tid er forlængst forbi, hvor kamphandlinger foregår i frontlinier. Militære styrkers mobilitet betyder, at angreb kan sættes ind dybt inde i baglandet, og terrorhandlinger kan ramme mål overalt.

Der vil ikke være sikre områder, der ikke behøver forsvarsstyrker. I en situation, hvor en del af den danske felthær er indsat uden for dansk område, må der stadig være forsvarsstyrker tilbage i landet.

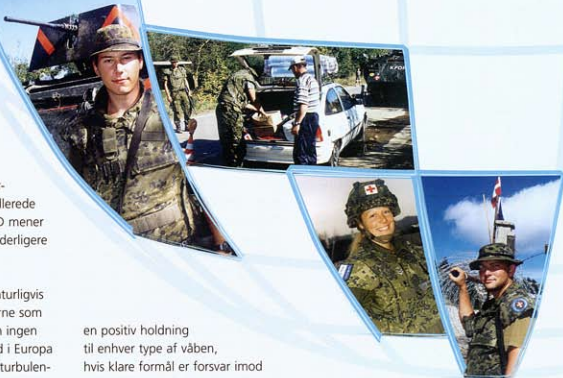
Forsvaret er ikke som et gasblus, man skruer op og ned efter behov. Har man først slækket på uddannelsen af soldater og officerer, tager det mange år at genopbygge en tilstrækkelig og velfungerende styrke. Det samme gælder materiel. Kampfly, kampvogne, ubåde og så videre skal altid være til rådighed – ordrer på militært materiel må ofte afgives på mange års sigt. Den hastige teknologiske udvikling gør

det på samme måde nødvendigt hele tiden at råde over materiel og uddannet personel, der er à jour med de nyeste teknologiske fremskridt.

CD ønsker at opretholde værnepligten og samtidig at udnytte de værnepligtige bedre. Danmarks forsvar skal stadig være en folkesag. Samtidig skal forsvaret bestå af en kerne af professionelle. Balancen mellem antallet af professionelle og værnepligtige skal afgøres ud fra en militær vurdering af, hvordan man får det bedst mulige forsvar for pengene.

Har vi råd?

CD mener, at de opgaver, forsvaret er pålagt efter den gældende lov, er yderst relevante. Både i den aktuelle situation og på længere sigt. Og selvfølgelig skal de nødvendige midler til løsning af opgaverne stilles til rådighed. Danmark er et af de NATO-lande, der i forhold til sin velstand og sit indbyggertal yder mindst. Det koster at have et meningsfyldt forsvar, og som en englænder engang sagde, "en nation, der tænker mere på sin velstand end på sin frihed, vil miste sin frihed, og – ironisk nok – også sin velstand".

Værn om hjemmевærnet

Hjemmевærnets opgaver og formål skal opretholdes uændret. CD mener,

at Hjemmевærnet er en værdifuld krumtap i det danske forsvar, der ikke skal svækkes – hverken økonomisk eller i udformning. Jo mere internationalt orienteret det egentlige forsvar bliver, desto vigtigere er Hjemmевærnets opgaver lokalt og regionalt inden for Danmarks grænser.

Hjemmевærnets berettigelse

CD ser først og fremmest Hjemmевærnet som en manifestation af befolkningens forsvarsvilje. Modstandsbevægelsen under besættelsen lærte os, at befolkningens eget forsvar ikke blot opfattes som en værnepligt, men også som en værneret.

Udviklingen har medført, at militæret indkalder stadigt færre værnepligtige. Derved har Hjemmевærnet fået større betydning. Hjemmевærnet er det sted, hvor danske mænd og kvinder, der

ønsker det, kan blive uddannet i våbenbrug og løsning af militære opgaver under forsvarlige forhold og under ansvar over for landets myndigheder.

De forholdsvis få forsvarsstyrker, Danmark råder over, betyder, at Hjemmевærnet under krig er et vigtigt og nødvendigt supplement til lokalforsvaret, til felthæren, når den kæmper inden for dansk område, og til kyst-, havne- og luftovervågningen. Under fredsforhold er Hjemmевærnets overvågning og melding om mistænkelige aktiviteter af stor betydning.

Hjemmевærnets bevæbning

Enhver dansk statsborger, der er fyldt 18 år, og som ikke har gjort sig skyldig i alvorlig kriminalitet, som findes egnet til at omgås skydevåben, og hvis opførsel der i øvrigt ikke kan udsættes noget på, skal som hidtil kunne optages i Hjemmевærnet.

Enhederne og de enkelte personer skal have de våben og det materiel til deres rådighed, som mest hensigtsmæssigt kan løse de stillede opgaver, og som i tilfælde af krig giver størst mulig sikkerhed.

Det er en grundpille i hjemmевærnsideen, at al personlig udrustning, inklusive den enkeltes våben og beredskabsammunition, kan opbevares på bopælen, så personel straks er klar til udrykning og indsats ved alarmering. Det ønsker CD ikke ændret. Det er en forudsætning, at der fortsat er alle tænkelige kontrolforanstaltninger til at

sikre betryggende opbevaring af våben og ammunition.

Hjemmевærnets opgaver

De opgaver, Hjemmевærnet pålægges i fredstid, skal være af en karakter, der svarer til de militære opgaver, hjemmевærnsfolkene træner i, og som er deres motiv til at være i Hjemmевærnet.

Derfor skal Hjemmевærnet ikke overgå til løsning af rent civile opgaver på blandt andet miljøområdet. I fredstid skal opgaverne for eksempel være:

- Eftersøgning af forsvundne personer
- Trafikregulering mv. ved større arrangementer
- Katastrofefjølsp

Hjemmевærnet skal ikke deltage i fredsskabende opgaver ude i verden – det er militærets opgave. Men CD støtter, at Hjemmевærnet yder assistance i forbindelse med oprettelse af hjemmевærn blandt andet i de baltiske lande.

Med hensyn til Hjemmевærnets krigsmæssige opgaver mener CD, det bør overvejes at anvende specialenheder (panserværns-, sanitets- og politienheder) også uden for selve hjemmевærnsdistriktet.

Det frivillige Hjemmевærn synliggør vort lands forsvarsvilje. Det billede vil CD bevare. CD må minde om, at det tager rigtig mange år at genopbygge et Hjemmевærn, hvis det bliver helt eller delvis nedlagt – og at genskabe forsvarsinteressen, hvis den først er borte.

Bolig er en menneskerettighed

Boliger er en menneskerettighed

Boligen er for langt de fleste af os et meget vigtigt element i vores liv. Derfor er det helt afgørende, at der i samfundet er skabt de nødvendige muligheder for at sikre alle en passende og sund bolig. For CD er retten til en bolig en helt grundlæggende rettighed helt på linje med de mere traditionelle og grundlovs-sikrede rettigheder, som eksempelvis ytrings- og forsamlingsfrihed. Desværre har det vist sig, at der ikke i tilstrækkelig grad er taget højde for, at familiemønstre de seneste 30 - 40 år har ændret sig markant. Unge flytter hjemmefra langt tidligere end før, samtidigt med at mange i dag lever alene. Dette har været stærkt medvirkende til en enorm efterspørgsel på boliger.

Styrkelse af incitament og ny struktur

CD mener, at bolig manglen kun kan løses med en markant politisk indsats for at skabe de nødvendige incitament for såvel kommuner som private til at lade nye boliger opføre. Der er behov for en bred vifte af tilbud i såkaldte blandede bebyggelser, det vil sige bebyggelser med såvel ejerboliger og andelsboliger samt almene og private lejeboliger. Der er også behov for en bredere vifte af aktører og investorer på markedet samt en større fleksibilitet i sektoren. Endvidere er det nødvendigt at få skabt den nødvendige fysiske plads til opførelse af boligbyggeri. Det største pres ligger i sagens natur på de større byområder, da de fleste helst bor i nærheden af deres arbejde eller uddannelsesinstitution. I de

store byer er der dog mangel på egnede byggegrunde beregnet for boliger. Imidlertid har de senere års ændringer i strukturen i dansk erhvervsliv medført en række ledige erhvervs- og havnearealer, som CD mener i langt højere grad bør inddrages til boligbyggeri.

Alment byggeri

Kommunernes lyst til og muligheder for at give tilsagn til opførelse af alment byggeri skal styrkes, og CD mener, at den nedsættelse af kommunernes andel af finansieringen af anskaffelse summen fra 14 til 7 procent, som gælder fra 2002, kan være en del af løsningen. Det er dog fortsat vigtigt, at kommunerne har et incitament til at holde de samlede omkostninger for boligerne nede, samtidigt med at visse kommuner i højere grad erkender, at løsningen af boligsociale problemer ikke bare er "de andres" problem – men også selv begynder at bygge.

Private udlejningsboliger

Det er dog CDs klare opfattelse, at alment byggeri ikke kan gøre det alene, og at der i langt højere grad må sættes på private investorer. Regeringens og venstrefløjpartierne såkaldte Pinsepakke fra 1998 fjernede imidlertid pensionssekskabernes sidste rest af lyst til at investere i almindeligt boligbyggeri, det vil sige byggeri, som er til at betale for mennesker med en gennemsnitsindkomst. Derfor bør man efter CDs mening genindføre en ramme inden for hvilken pensionskasserne kan investere i boligbyggeri uden at skulle betale skat af kapitalafkastet. CD mener også, at man bliver nødt

til at se nærmere på, hvorvidt de efterhånden meget gamle regler for huslejeafståttelse i private udlejningsejendomme er hæmmende for lysten til i at investere i dette byggeri. Det er politisk set en særdeles ømtålelig diskussion, som visse politiske partier meget nødtigt begiver sig ind i. For CD er der dog ingen hellige køer. CD er ikke tilhængere af en fuldstændig liberalisering af reglerne for huslejeafståttelse, men man får ikke afdækket årsager til eller løst problemer med bolig-mangel, hvis ikke man er parat til at inddrage alle relevante aspekter.

Kvalitetsboliger

En rapport fra en såkaldt byggepolitisk Task Force konkluderede i december 2000, at dansk byggeri er for dårligt, for grimt og alt for dyrt. En meget hård kritik, som byggebranchen ikke desto mindre bliver nødt til at tage til efterretning. Det kan godt undre, at man kan opføre prestigeprojekter som eksempelvis en Storebæltsbro med garanti for en meget lang levetid, hvorimod man kun sjældent kan opføre en boligkarre, uden at både døre og vinduer skal skiftes inden for ganske få år. Årsagen til disse problemer skyldes i høj grad en manglende konkurrence i byggebranchen. CD mener, at eksempelvis staten i sin egenskab af også at være en meget stor bygherre skal være en eksemplarisk foregangsbygherre og stille skærpede krav til eget byggeri. Ligesom konkurrencemyndighederne skal styrke indsatsen for at afdække ulovlige prisaftaler og misbrug af dominerende stilling på markedet for byggematerialer.

CD er Danmarks Europa-parti nr. 1

I CD kalder vi os gerne for Europæere med stort E. Ikke fordi alt, hvad der kommer fra EU, er fantastisk, eller fordi alt i EUs konstruktion er ideelt. Men et stærkt og dynamisk samarbejde i Europa er nødvendigt.

Europas staters historie er bundet uløseligt sammen. I hundredevis af år har de ført krige mod hinanden – sjældent med de små lande som sejrherre! EU-samarbejdet er den bedst mulige garanti for fred og frihed i medlemslandene.

Siden CD blev stiftet i 1973, har et af punkterne i CDs formålsparagraf derfor været at arbejde for et forenet Europa.

På det mere praktiske plan har landene i Europa en række fælles problemer, som kræver fælles løsninger. Tænk på områder som miljø, samhandel, erhvervs politik og international kriminalitet. Det er områder, hvor vi altid har haft detaljerede nationale love. I takt med at virksomhederne fusionerer og samhandlen øges, er der således brug for fælles regler og retningslinjer.

Den åbne danskhed

I CD kan man sagtens være både Dansker med stort D og Europæer med stort E. Vi anerkender ikke, at ægte danskhed er noget med at være imod de andre, det fremmede og det nye.

Danmark skal være en aktiv deltager i det europæiske samarbejde – uden forbehold. Danmark har masser at bidrage med og kan og skal være med til at påvirke udviklingen.

Det er en illusion, at Danmark får større selvstændighed ved at melde sig ud af EU. Det modsatte er tværtimod tilfældet. Vi er økonomisk, kulturelt og geografisk tæt forbundet med de øvrige lande i EU, og vi er afhængige af, hvad de beslutter.

Velkommen til de nye lande

Udvidelsen med de øst- og central-europæiske lande er det vigtigste punkt på EUs dagsorden i de kommende år.

Udvidelsen er en historisk enestående mulighed for at skabe et Europa, der er langt mere fredeligt og sammenhængende. Problemer med fanatisk nationalisme, der dukker frem sted efter sted, må ikke føre til nye konflikter eller krige. Derfor er de nye demokratier vigtige at få med i EU.

Udvidelsen vil være til gavn for Danmark og for Europa. Den europæiske stabilitet bliver større, efterkrigstidens politiske, øko-

nomiske og sociale skel vil blive gradvis nedbrudt. Økonomisk vil der være gevinster både hos de nye medlemmer og hos os selv. Målet er en social markedsøkonomi i Central- og Østeuropa med økonomisk vækst og stigende levestandard.

Forhandlingerne om udvidelsen skrider godt frem. Der er optimisme på begge sider af bordet. Udvidelsen af EU med de ti central- og østeuropæiske lande samt Cypern og Malta ligger i klar forlængelse af det oprindelige sigte med det europæiske samarbejde: At sikre freden og friheden i Europa.

CD tror på, at forhandlingerne med de bedst forberedte lande kan afsluttes i andet halvår af 2002, og at vi på EU-topmødet i København i december 2002 kan byde de første nye medlemslande velkommen i fællesskabet.

Reform af EU nødvendig

CD mener, at der er behov for en mere grundlæggende reform af EU, hvis et EU med 25 eller 27 medlemslande fortsat skal være dynamisk og handlekraftigt samt have opbakning fra befolkningerne i Europa. Amsterdam- og Nice-traktaterne har sat en reformproces i gang, som skal fortsætte.

En europæisk grundlov

CD ønsker en form for forfatning eller grundlov for det europæiske samarbejde. Den skal opdeles i en principiel og administrativ del.

Den principielle del skal indeholde borgernes grundlæggende rettig-

heder, fastlægge EU-institutionernes kompetence og beslutningsprocedure, samt indeholde en generel definition af nærhedsprincippet med det formål at fastslå fordelingen af opgaver mellem EU og medlemslandene.

Den administrative del skal indeholde alle de mere detaljerede regler for samarbejdet, som vi kender i dag, for eksempel reglerne for Det Indre Marked.

Europa-Parlamentet skal styrkes

Det direkte folkevalgte Europa-Parlament i EU skal styrkes. Parlamentet er valgt til at varetage det samlede Europas interesser – og ikke kun se snævert på det enkelte lands interesse.

Parlamentet bør naturligvis have initiativret, det vil sige ret til at komme med såkaldte lovforslag i EU. Desuden bør Parlamentet have ret til at udpege formanden for Europa-Kommissionen. I praksis betyder det, at Kommissionsformanden dermed bliver folkevalgt.

Nødvendigt med åben debat

I de andre europæiske lande diskuteres man, hvordan vi kan gøre EU mere demokratisk, åbent og gennemsigtigt gennem ændringer af EUs institutioner. Derfor skal vi også i Danmark tage den nødvendige debat og ikke feje noget ind under gulvtæppet.

For eksempel er de tyske socialdemokrater med forbundskansler Schröder i spidsen kommet med et udspil om et mere demokratisk EU.

Det tyske udspil går ud på, at Kommissionen ændres til en egentlig EU-regering. Der indføres et parlamentarisk tokammer-system med Ministerrådet og Europa-Parlamentet. Det eneste direkte folkevalgte organ Europa-Parlamentet styrkes

ved blandt andet at give det ret til at fremsætte forslag til beslutninger, som vi kender det fra Folketinget.

Der er altså tale om indførelse af et egentlig parlamentarisk demokrati i EU. CD hilser det tyske udspil hjertelig velkommen

Enstemmighed gør EU udynamisk

CD ser gerne, at et udvidet EU på langt flere områder går over til flertalsafgørelser. Også selv om Danmark så en gang i mellem bliver nedstemt. Hver gang, der er krav om enstemmighed, bliver beslutningerne logisk nok funderet på laveste fællesnævner.

Skattepolitikken bør undtages for enstemmighed. For det er ikke indkomstbeskatningen, der tænkes på. Et skattemæssigt samarbejde i EU er ikke en trussel mod Danmarks velfærd. Vi har en interesse i stærkere samarbejde om for eksempel erhvervsbeskatning, rentebeskatning og miljøskatter. Det er vores værn mod unfair skattekonkurrence. Såfremt vi ikke samarbejder, flytter virksomhederne og pengene bare derhen, hvor skatterne er lavest.

EU og globaliseringen

EU blev dannet for at skabe sikkerhed og stabilitet i Europa med respekt for menneskerettigheder, frihed og demokrati. Derfor har Europa også en forpligtigelse til at

hjælpe mennesker i andre dele af verden til at opnå de samme rettigheder.

Kun gennem et stærkt Europa kan vi bekæmpe etniske udrensninger, tortur og diskrimination i andre dele af verden. Kun i fællesskab kan vi gennem handel, bistand og investeringer søge at forbedre de økonomiske og sociale forhold i andre dele af verden - og derved også forebygge, at millioner af fattige tvinges på flugt til Europa.

Især igennem et forpligtende økonomisk og politisk samarbejde i EU og verdenshandelsorganisationen WTO kan vi ændre og styrke det globale fællesskab til gavn for ulandene.

For kort tid siden blev medlemslandene enige om at åbne EU for alle varer fra verdens fattigste lande. Det er et meget positivt signal og lover godt for de nye forhandlinger i verdenshandelsorganisationen WTO.

Uden WTO ville der ikke være nogen til at holde øje med, at handelsaftaler og regler bliver fulgt, og en verdenshandel uden regler ville være fuldstændig kaotisk og katastrofal.

CD's Ungdom

CDU blev dannet i 1982 af en gruppe unge CD'ere med udgangspunkt i CD's grundholdninger.

Siden er opvokset en organisation kendetegnet af et stærkt sammenhold blandt unge på tværs af studier, job, uddannelse, geografi og alder.

Gennem indgående arbejde med politiske temaer som EU, folkeskolen og integration af etniske minoriteter har CDU været sparringspartner til CD's folketingsgruppe og sat sit præg på dansk politik.

Vi ønsker en saltvandsindsprøjtning til uddannelserne, begyndende med en helhedsskole, hvor undervisningen kombineres med leg og kobles sammen med skolefritidsordningen. Det forøger børnenes engagement og giver en mere sammenhængende hverdag.

CDU kæmper for et stærkere europæisk samarbejde og en genforening med de østeuropæiske lande i EU.

De etniske minoriteter er en ressource for det danske samfund, og mennesker, der kommer til Danmark, skal integreres og tilbydes arbejde. CDU vender sig imod diskrimination og racisme.

CDU står fast blandt ungdomspolitiske partier, der jævnligen udsender dommedagsprofetier om ældrebryde, etniske minoriteter og en verden, der går under i morgen.

CDU mener, vi lever i en fantastisk tid med en åben verden. Det medfører samtidig store udfordringer i form af grænseoverskridende problemer, der kun løses gennem engagement og samarbejde. Disse udfordringer er CDU parat til at tage op.

